

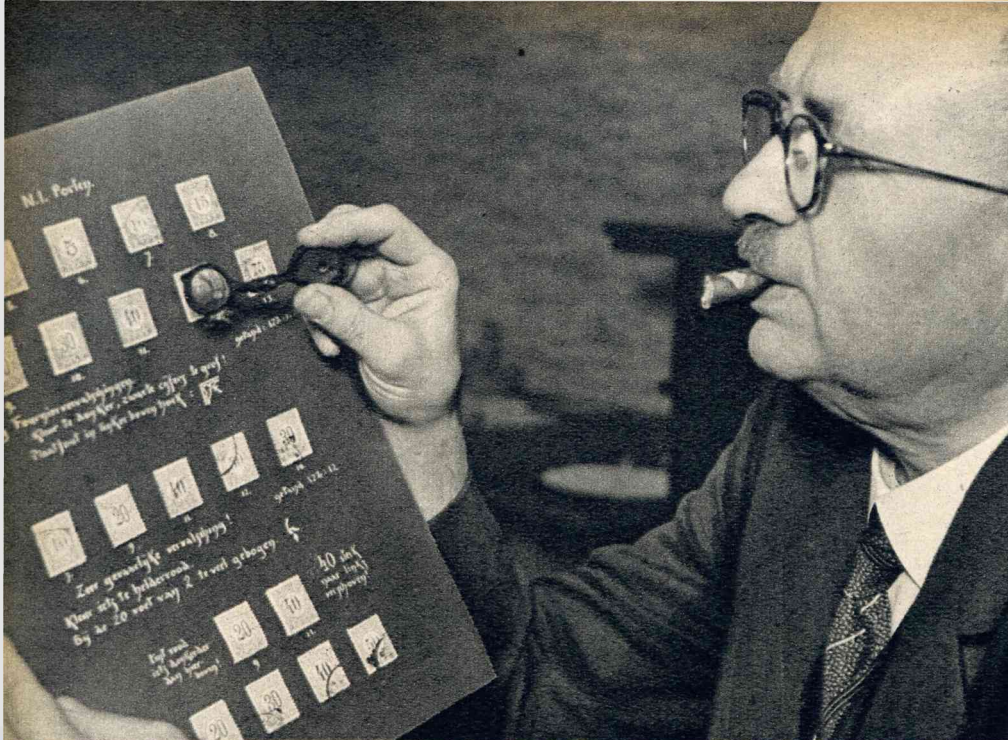
PANORAMA

2 APRIL 1942
No. 14

LOSSE NUMMERS
16 CENT

(Teekening H. Glesen)

Dr. Bôlian heeft valse postzegels in soorten. Hier laat hij een partij keurig opgeplakte portzegels zien, de bekende roode exemplaren met zwart waardecijfer van Nederlandsch-Indië. Zoo op het oog een aardige collectie, maar alle zegels zijn vals.

BIJ EEN EXPERT IN VALSCHE

POSTZEGELS

Het komt heel dikwijls voor, dat verzamelaars bedrogen worden," verhaalt ons dr. Bôlian, die als een der weinige experts op het gebied van valse postzegels in de Nederlandsche philatelistenwereld bekend staat. In de rustige voorkamer van zijn Hilversumsche patriciërsdwoning nemen we dan dit interessante onderwerp — om in postzegeltaal te blijven — eens wat nader onder de loupe en dan blijkt, dat dit een zeer moeilijk terrein is met vele voetangels, klemmen en verrassingen.

Want ook op dit gebied demonstreeren de heeren bedriegers een verbluffende vindingrijkheid en er hoort

**Verzamelaars,
weest steeds
op uw hoede!**

niet slechts een gedegen kennis, doch ook een scherp oog toe om de ontelbare grootere en kleinere trucs te ontmaskeren. Men teekent, schildert, plakt, gebruikt valse stempels en laat opdrukken spoorloos verdwijnen met chemische vloeistoffen. In 1901 verscheen een boekje met een onechte zegel zoo geheel ongemerkt te midden van vele andere echte op; soms zijn het gekleurde prentjes uit een veiligheidscatalogus, die van een stempel voorzien ineens tot „kostbaar" omgetooverd worden, en soms heeft men vervalschingen, die geraffineerd uit twee zegels geconstrueerd zijn. Er zijn ook zeer gevaarlijke gevallen, die zelfs den expert, die nauwkeurig van de diverse echtheidskenmerken der verschillende emissies op de hoogte is, door de vingers kunnen glippen, doch deze hooren gelukkig tot de hooge uitzonderingen.

„Dit is bijvoorbeeld zeer moeilijk te zien," zegt dr. Bôlian en hij vouwt een album open, waarin diverse voorbeelden van postzegelgeknoei vereeuwigd zijn. Zijn vinger wijst op twee Zweedsche zegels; beide zijn van 80 öre, doch de rechtsche heeft een overdruk gekregen met het cijfer 27.

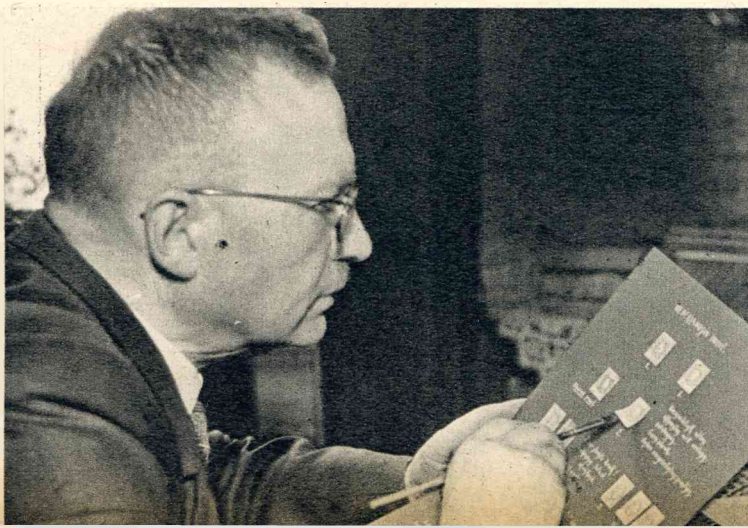
De 80 öre was slechts een paar dagen in omloop en werd toen gedegradeerd: een origineel exemplaar is daarom een zeldzaamheid en geld waard, terwijl de andere zich slechts in 'n zeer matige verzamelaars interesse mag verheugen en niet hoog aangeslagen wordt. Wat deed nu een handige vervalscher? Hij wist met een chemische vloeistof den opdruk te verwijderen. Hij deed zijn werk goed, want noch onder

en dan kan men bij het zich aandienen van een valschen dubbelganger op zijn hoede zijn. De kleine collectie, die dr. Bôlian dan ook thans in den loop der jaren bijeengebracht heeft, vormt een der sleutels voor veel openlichtersgeheimen in de postzegelwereld en werd destijds bekroond met de verguld zilveren medaille van de Ned. Vereeniging van Postzegelverzamelaars. Wanneer ge de albumbladeren door de vingers laat glijden, komt ge af en toe bij bijna ontstellende voorbeelden; hoeveel zegels van Nederland of van onze gewesten zijn er wel niet door vervalschershanden bewerkt! Men heeft er niet slechts de collectionneurs mee bedrogen, doch er ook de post af en toe mee opgelicht. Uniek is bijvoorbeeld het geval van den 10-cents-zegel Nederland, die ineens tot een 60 cts. werd. Men had het cijfer 60 van een anderen gelijken zegel afgehaald en „ingebouwd". De post merkte niets en dat hoeft ook geen verbazing te wekken, want men heeft daar dagelijks heel wat te verwerken en kan niet alles nauwkeurig gaan bekijken. Vooral in Spanje werden de posterijen op deze manier heel dikwijls bij den neus genomen; daarom zag men zich genoodzaakt, ieder jaar zegels met een nieuw jaartal uit te geven.

Dr. Bôlian heeft ook oude Nederlandsche zegels uit 1852 en 1864, waar iedere verzamelaar van zou water-tanden, maar voorzichtig! Het zijn waardelooze prentjes uit het een of andere reclameboekje, die netjes gestempeld op een couvert geplakt voor goed geld te koop aangeboden werden. Zoo is er zooveel. Men heeft echte zegels voorzien van een vervalscht en zeldzaam stempel, opdrukken gemaakt en verwijderd en bepaalde merkwaardige kenmerken, die zeer gezocht waren, met de pen op den zegel geteekend. Veel schade heeft de Zwitser Fournier destijds gedaan, die zei: Niet iedereen kan die kostbare zegels koopen, daarom zal ik imitaties voor de verzamelaars op de markt brengen en deze ook als zoodanig aanbieden. Hij produceerde deze als namaak gekochte zegels bij miljoenen, maar... heeft deze mijnheer niet kunnen vermoeden, dat deze vervalschingen in de derde of vierde hand ineens tot „echt" geproclameerd zouden worden! Nog heden ten dage wordt er met de „Fourniers" veel gezwoeld.

Daarom, verzamelaars, weest op uw hoede!

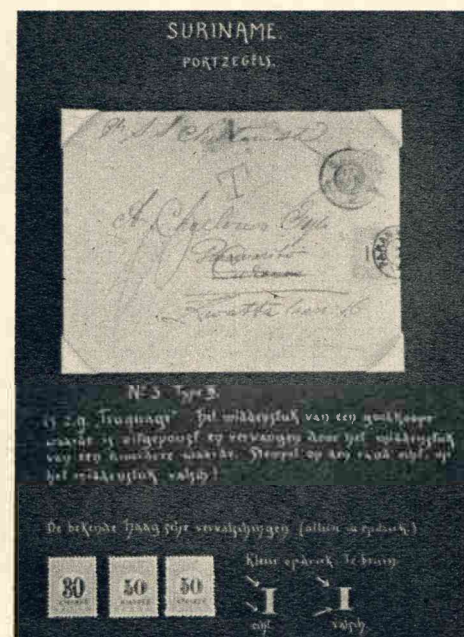
Postzegels — ook al zijn ze als valsch ontmaskerd — worden door den Dr. Bôlian als speurder met de loupe op zoek naar afwijkingen. expert immer zeer voorzichtig behandeld.

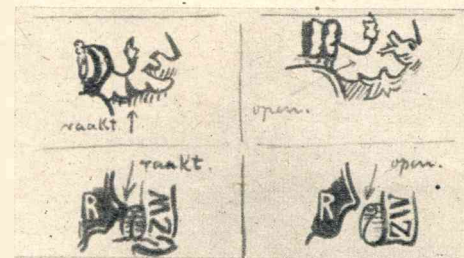
het microscoop noch onder de kwartslamp was iets van deze manoeuvre te zien. Maar toch bleef er een symptoom, waardoor hij betrappt kon worden! Het papier was namelijk door de behandeling zacht en poreus geworden. Op water gelegd, zoog het zich vrijwel onmiddellijk vol, terwijl 'n echte zegel hiervoor geruimen tijd noodig heeft.

Er is over de practijken der postzegelzwendelaars zeer veel te vertellen en hoewel vele philatelistenverenigingen meenen, zich reeds voldoende gewapend te hebben door een album met vervalschingen tout court voor de leden ter inzage te leggen, is het juist de verdienste van dr. Bôlian, dat hij voor gedocumenteerden commentaar zorgde en aantoonde, hoe men in het algemeen uit den twijfeltoestand echt-valsch kan geraken. Wanneer men namelijk den doorsnee-verzamelaar dui-zend imitaties laat zien zonder meer, dan weet hij feitelijk nog niets. De diverse echtheidskenmerken van bekende zegels, zooals kleur, letters, cijfers, ornamenteringen, overdruk, tanden, gomen kwaliteit van het papier dienen zeer precies bestudeerd te worden

EEN PAAR FALSIFICATIES

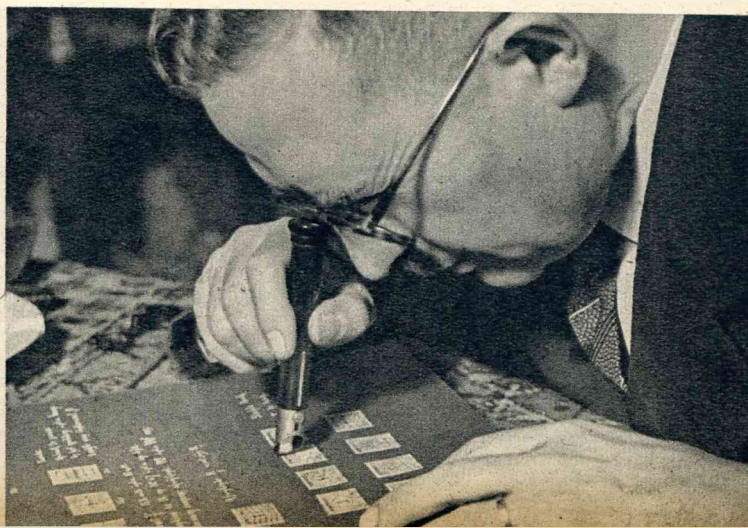
Een curieus geval. Een Surinaamsche portzegel van dertig cent, die weinig waarde heeft, werd door een vervalscher handig om-gewerkt tot een portzegel van tien cent. Als leek denkt u wellicht dat de waarde nog geringer werd, doch dat is niet waar; onder kenners was de zegel nu opeens vijftig gulden waard. Ten minste als hij echt was!

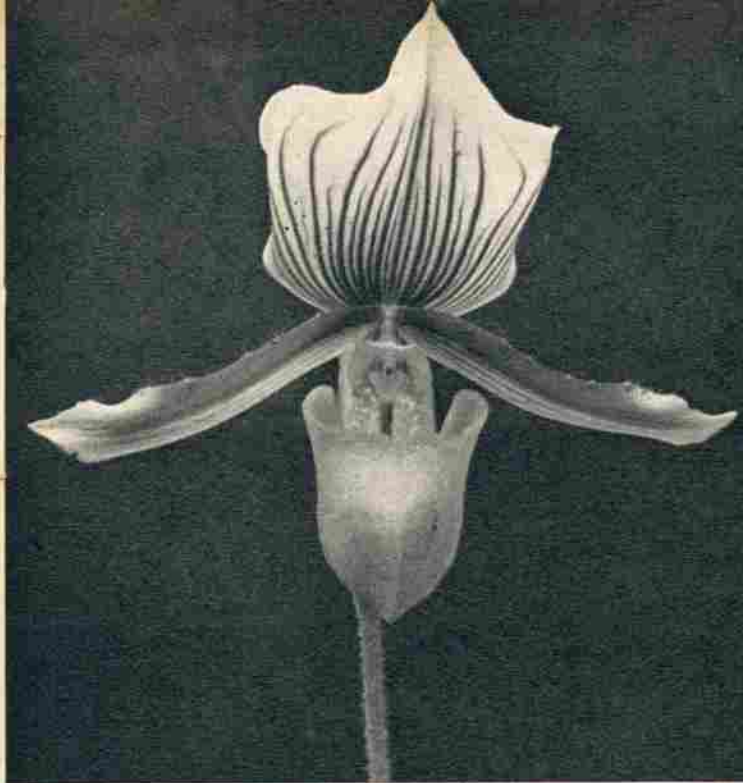
Twee valse zegels van Hannover. Slechts met een loupe kan men de afwijkingen constateeren, die dr. Bôlian onder de zegels vergroot heeft aangetekend.

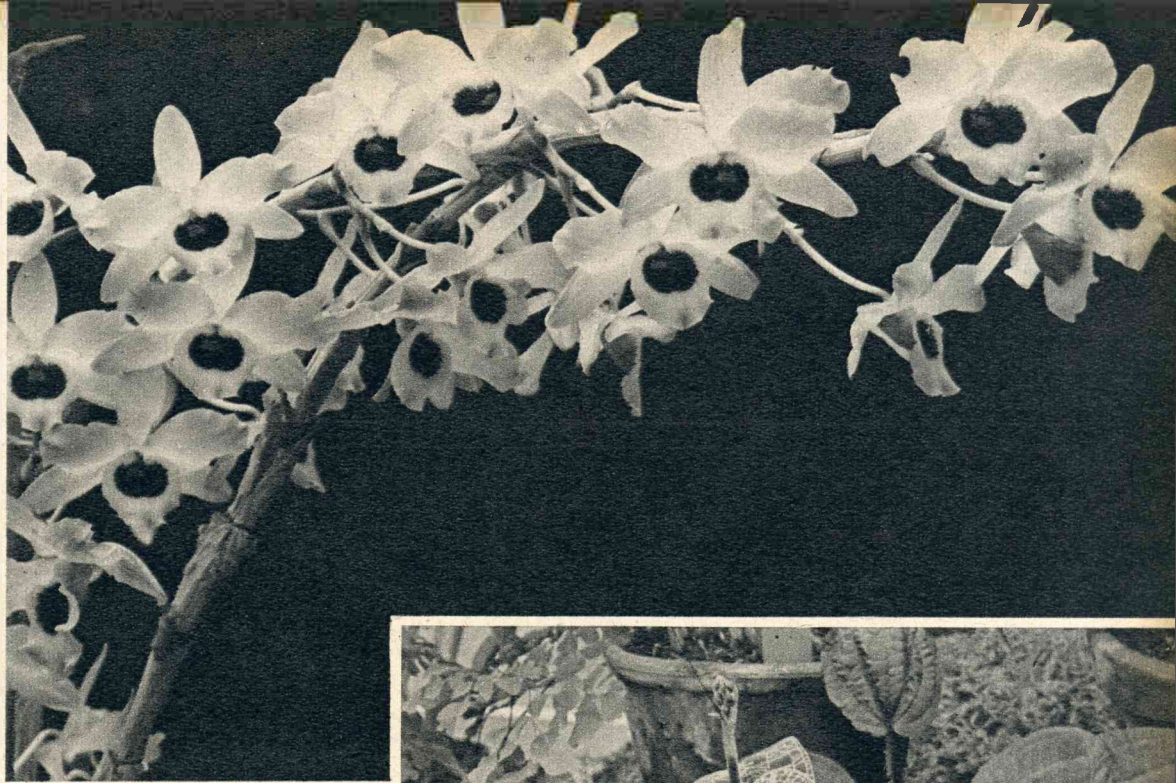
De 80-öre-zegel van Zweden links zonder, rechts met opdruk.

(Foto's Panorama-Valks)

Een zeer fraai geteekend venussschoentje, in de zachte kleuren van wit en groen.

Als een rij van dansende vlinders hebben zich de teere bloemen aan den tak geschaard.

ORCHIDEËN WEELDE-BLOEMEN!

Bloemen mogen de kostbare poëzie des levens genoemd worden, het zichtbare geluk, vooral in deze grijze dagen! Hoe vreugdegevend kunnen ze zijn, als ze in 't gouden lamplicht staan te blinken, in een stemmig-stille avondkamer! Ze lachen en lonken dan met haar overblijde kleuren en edele vormen. Onder die zonnekinderen is de orchidee wel een bloem van héél bijzondere en fijne waarden.

Haar verscheidenheid is groot. Wist u bijvoorbeeld, dat er méér dan vijftienduizend soorten bekend zijn van dezen voornamen bloeier? De orchidee wordt vrijwel over de geheele aarde gekweekt; toch is zij eigenlijk voor ons een exotische bloem, die verreweg het meest in de

tropen bloeit. In Europa gedijt zij, als cultuurplant, tamelijk moeilijk.

Doch er zijn speciale serres in ons land en in België, zooals de Rotterdamsche Diergaarde er bezit, waar de bloemen in een bekoorlijke entourage van varens en andere sierplanten goed en schoon tot haar recht komen.

Een keur van variëteiten is daar toe- vertrouwd aan de teedere zorgen (want die behoeft de orchidee) van den hortulanus, den heer G. Schoonderbeek, die ze met liefde en kennis van zaken koos en kweekte.

*

Meer dan
vijftienduizend
soorten zijn
bekend

Het is de moeite waard een rustig bezoek aan dit bloemen- dorado te brengen.

Bij een aandachtig bezichtigen komen de bloemen ons als kleine wonderen voor, die iederen minnaar van schoonheid in verrukking vermogen te brengen. Prachtvol en verscheiden zijn de fijne tinten, de fraaie vormen, de heerlijke tekeningen.

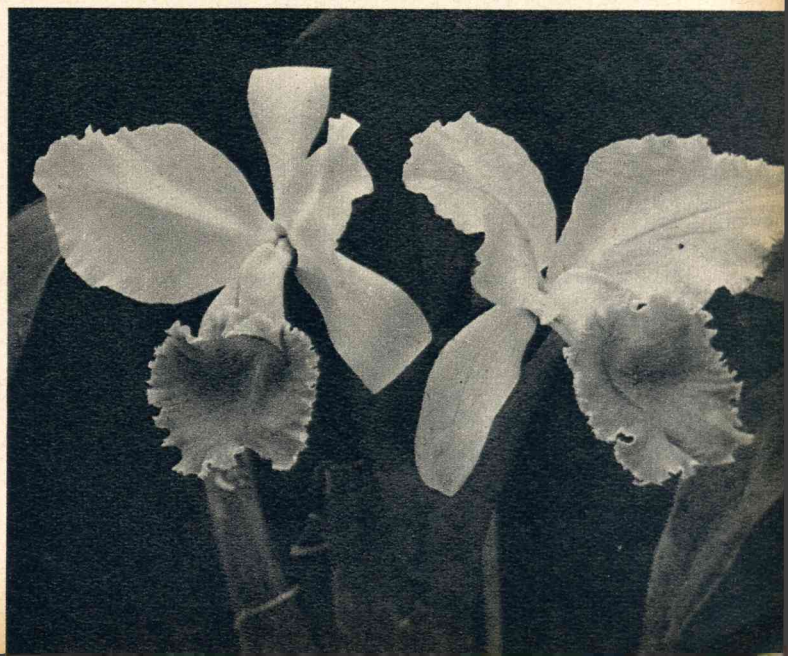
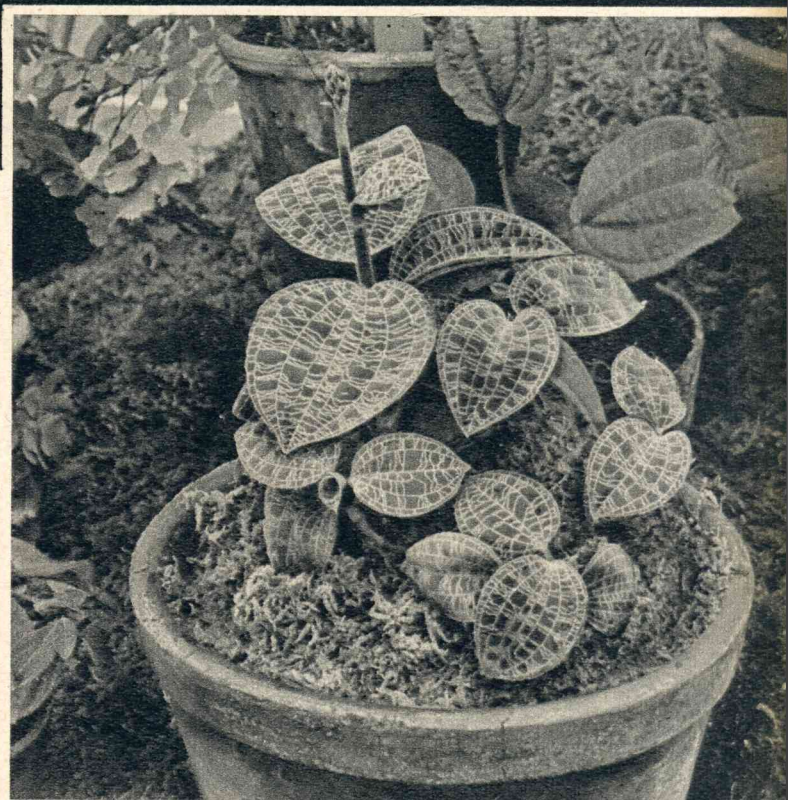
Sierkunstenaars kunnen er in de leer gaan, want ook hier is moeder natuur de groote en volmaakte kunstenaars!

Onze foto's toonen u eenige merkwaardige exemplaren, die een nauwkeurige beschouwing zeker waard zijn.

Sommige gelijken op groote, wondere vlinders, andere rijen zich aan den tak als blanke, witte sterren. Er zijn er, die in kleuren- en vormenpracht prijken, en een lieflijken geur verspreiden zoeter dan het geurigste reukwerk! H.

Onze rechtsche foto's toonen een viertal varianten. Geheel boven ziet men een orchidee met wonderlijk geteekende bladeren, afkomstig van Java; daaronder de zuiver witte maanbloem van Java en een bijzonder fraai exemplaar van de Cypripedium Draco, door kruising verkregen; geheel onderaan twee exemplaren van de soort Cathleya.

(Foto's Panorama-v. d. Wal)

De assistente bezig met de dagelijksche verzorging der bloemen. Zij bekijkt aandachtig een tak Cymbidium.

WATEREIND 13

De nachtdienst was heelemaal niet spannend...

Het nieuwe post- en telegraafkantoor te Water eind, dat een tamelijk eind buiten het dorp stond, was een soort van mijlpaal, zou men kunnen zeggen. Het was het laatste gebouw aan den weg, die langs den zee arm liep, den ouden weg, die eens naar het nu verdronken dorp Reverswaal had geleid.

Er stonden nog een paar huizen verderop, naar den zoekant toe, maar het kantoor was het laatste gebouw van het eigenlijke dorp en hoe men er toe gekomen was het hier neer te zetten, was iedereen een raadsel. Maar het stond er nu eenmaal, ontzaglijk eenzaam; vooral in den winter kwam er geen sterfeling langs.

Telefonist Mulders echter hield van het kantoor. Het was er licht en alles blonk er van de nieuwigheid, als op een schip. Na vele weinig opwindende jaren op zee was het plezierig nachtdienst te hebben in zulk een prettige omgeving.

De nachtdienst was heelemaal niet spannend. Mulders begreep niet, waarom dit kantoor geopend moest blijven, terwijl in vele andere dorpen na een bepaald tijdstip niet meer getelefoneerd kon worden, maar hij had met dergelijke hoogere dienstzaken niet te maken en het beviel hem hier overigens best. Hij ging dicht bij de warme kachel zitten, zette thee en speelde dam- en schaakpartijen na uit de krant. Hij had zijn tweeden kop thee juist naar zijn lippen gebracht, toen het signaal overging. Hij onderdrukte een geeuw. Doch men moest nu eenmaal een beetje extra-werk toelaten op Kerstavond.

„Welk nummer?” Hij deed zijn best zakelijk en onbewogen te blijven, zooals zijn ambt hem dat voorschreef, maar na een seconde mompelde hij onwillekeurig: „Wat! Bent u daar alweer?”

Het was dezelfde stem, de stem van een man, snijdend, ernstig, die wenschte te weten, hoe laat het was.

Mulders schoof de koptelefoon over zijn ooren. „Het is op het oogenblik... Neem mij niet kwalijk, mijnheer, maar ik kan me niet voorstellen, waarom u nu alweer wil weten hoe laat het is.”

„Hoe lang geleden heb ik het u dan gevraagd?” „Nog geen vier minuten geleden. En zeven minuten eerder ook al eens.”

„Dus dan is het nu drie uur zeventien...” „Juist, mijnheer. Drie uur zeventien. Zoo'n extra-telefontje kost u noodeloos geld.”

„Nu, dat is het ergste niet. Ik verlangde er naar een menselijke stem te hooren. Dat is alles.”

Het scheen Mulders toe, dat hij nog iets wilde zeggen, doch hij zweeg en de oud-zeeman trachtte nu zijn kop thee te bereiken, hetgeen hem gelukte. „Voelt u zich eenzaam, mijnheer?” vroeg hij.

„Nee, ik ben bang.”

Mulders zette zijn kop neer. Hij was zelf ook wel eens bang geweest, in verschillende omstandigheden. „Nu, mijnheer,” zei hij zoo opbeurend mogelijk, „er zijn toch wel mensen te vinden... ik bedoel: het is niet moeilijk met mensen in contact te komen, als men zich eenzaam voelt...”

„Ik vermijd altijd de mensen.” De stem werd nu weer snijdend. „Maar vannacht moet ik iemand ontmoeten. Dat komt niet dikwijls voor. Ik hoop niet, dat ik u verveel!”

„Wat dat betreft, mijnheer, u heeft gebeld en ik moet u het gesprek natuurlijk in rekening brengen.”

Het was nogal gek zoo maar af te breken, trouwens, de man zou stellig meteen weer opbellen.

„Als ik u niet verveel wil ik u iets vertellen over mijn afspraak,” klomk het uit de telefoon. „Op het kerkhof even buiten Water eind, aan den anderen oever van den zee arm, ligt een lange, blonde man begraven, die altijd als een pauw rondliep, maar in den grond van zijn hart een bescheiden en rustig mensch was. Zijn naam was Johan van Boreken en zij zeiden, dat ik hem gedood had — hetgeen waar was. Hij verdronk, hoewel zich om zijn hals litteekens vertoonden, die van een touw afkomstig waren. Herinnert u zich het geval?”

„Merkwaardig, ik geloof niet, dat ik 't me herinner.” Mulders schoof zijn koptelefoon achteruit om zich op zijn hoofd te krabben. „Dat moet dan gebeurd zijn, terwijl ik op zee was.” Wat was dat voor een kerel, die daar zulke wartaal stond uit te slaan? „Wilt u hiermee zeggen, dat u hem z'n levenslicht uitblies en geeft u dat zoo maar openlijk toe?”

De stem van den man aan het andere einde had een scherp klank, toen zij voortging: „Wel, vriendlief, er zijn soms oogenblikken, dat men moet praten — en u moet me dus toestaan u nog meer in vertrouwen te nemen.” De man begon nu sneller te spreken. „Een paar jaar geleden — het was ongeveer om dezen tijd — kwam ik er achter, dat die eenvoudige, eerlijke Johan van Boreken een trotsche, koppige kerel was. Hier buiten, bij dit zelfde ruwe Decemberweer, vroeg ik hem vergeving voor een vergrijp, dat ik begaan had — slechts een geldkwestie met betrekking tot de state. Voor hem was het een kleinigheid, maar voor mij, wiens erfdel door de zee verslonden was, betekende het den laatsten stroohalm. Luistert u?”

„Ja zeker, mijnheer.” Mulders merkte op, dat de stem nu bijna wild klomk.

„Goed. Mijn broedertje — het was mijn broeder en het was alleen familietrots, wat hem er toe bracht mij zoo te behandelen — stond daar met de vanglijn van zijn boot en hij glimlachte in den mist, die over het land lag, dat de zee van mij had afgenomen.”

„Als ik het gevoel had, dat je eerlijk was, broeder,” zei hij, „dan zou mijn geld het jouwe zijn en mijn land eveneens. Maar je bent oneerlijk geweest en je hebt gelogen. En daarvoor zul je boeten... boeten... Tenzij je over twaalf maanden hier komt, op deze zelfde plek, en me bewijst, dat je naam geen vlek meer draagt, zullen mijn land en goederen je nooit ten dienste staan.” En hij spuwde in de modder, waarmee de zee ook mijn land bedekt had. Luistert u?”

Mulders hield met beide handen de koptelefoon vast om beter te kunnen luisteren. Er moest iets gedaan worden. Dat ging te ver.

„Ja,” bromde hij. „Ik luister.” En terwijl hij dat zei, tastte hij met zijn rechterhand naar het toestel, dat hem verbond met het politiebureau van Water eind. Hij belde, nam den hoorn van den haak en luisterde.

„Het was niet moeilijk hem te dooden, toen hij zich over zijn boot hoog en de litteekens in zijn nek waren de litteekens, die door zijn eigen vanglijn waren veroorzaakt. Ik erfde...”

Mulders kreeg gehoor. De dienstdoende brigadier gaf slaperig antwoord en informeerde waarom hij zoo laat nog door het postkantoor werd opgebeld.

„Brigadier,” fluisterde Mulders, „ik heb hier een moordenaar, een krankzinnige, die met het postkantoor verbonden is. Ja, hij spreekt op een andere lijn. Neen, ik kan niet kijken waar hij vandaan belt, want ik ben hier alleen en de lijst ligt in de kast. Komt u meteen? Goed, afgesproken.” Hij

„Blijf luisteren, brigadier,” fluisterde hij.

zuchtte. Maar het was zijn plicht. Hij kon dit niet zoo maar laten gaan.

„Luistert u?”

„Ja, mijnheer, ja.”

„Na twaalf maanden was ik bereid aan te toonen, dat ik een eerlijk man was, maar hij kwam niet. Toen gingen weer twaalf maanden voorbij. Ik ben bang in het donker, maar ik bleef wachten. Elk jaar wacht ik op den 24en December op mijn broer Johan, omdat ik weet, dat hij terugkomt... hij komt zeker terug... Hé, wacht eens, hoe laat is het nu? Hoe laat?”

„Maar, mijnheer, ik heb het u nog zooveen gezegd. Het is half...” Mulders kwam niet verder. Elke haar van zijn hoofd stond recht overeind, want in de telefoon hoorde hij, hoe de man aan het andere einde van den draad schreeuwde:

„Johan van Boreken. Johan van Boreken. Haal dat touw van je nek... Haal dat touw weg! Dat touw! Dat touw!”

Op dat oogenblik begon het vreeselijk te tochten en Mulders merkte, dat de brigadier was binnengekomen.

„Wat heeft dat allemaal te beteekenen, Mulders? Wat is er eigenlijk aan de hand?”

Mulders gooide in zijn zenuwachtigheid de thee om en rukte de koptelefoon van zijn hoofd. „Blijf luisteren, brigadier,” fluisterde hij, „en mocht hij beginnen te spreken, zeg dan, dat je luistert. Ik moet trachten na te gaan, waar hij vandaan spreekt. De lijst ligt in de kast. Pas op, dat je meteen zegt: Ik luister.” Hij sprong op.

„Water eind 13. Waar kan dat zijn? Hoort u nog iets? Spreekt hij weer?”

„Niets.” De brigadier wist niet hoe hij moest kijken. Hij wierp een achterdochtigen blik op den man, die hem zoo in het holst van den nacht had laten roepen. Mulders raadpleegde intusschen zijn lijst. „Water eind 13. Dat is Reverstate. Daar begrijp ik niets van. Het laatste jaar is die heelemaal geen abonné geweest. Niet meer aangesloten, staat er bij aange teekend. Begrijpt u daar iets van?”

„Reverstate!” zei de brigadier. „Wel, dat is dat oude huis, dat verleden jaar bij de laatste overstroming finaal is weggespoeld. Weet je niet, dat het heelemaal aan het einde, onder aan den dijk stond? Iedereen dacht wel, dat het er bij hoog water aan zou gaan. Het was ook niet meer bewoond. Een broer van den vroegeren bewoner, Johan van Boreken...”

Mulders gaf hem een teken zijn mond te houden, hij liep het vertrek door en sloot de deur zorgvuldig. Toen kwam hij bij den brigadier zitten, blij een mensch naast zich te hebben, hier zoo vlak bij het wad, dat langzaam maar zeker door de zee verzwolgen werd.

„I' hebt over een lijn gesproken, waarvan het andere einde in het water ligt te verrotten of te verroesten, Mulders,” zei de brigadier, de koptelefoon van zijn hoofd nemend. „Een doode lijn, Mulders.”

„Een doode lijn,” herhaalde Mulders, van het hoofd tot de voeten bevend.

J. P.

Illustraties
Frans Piët

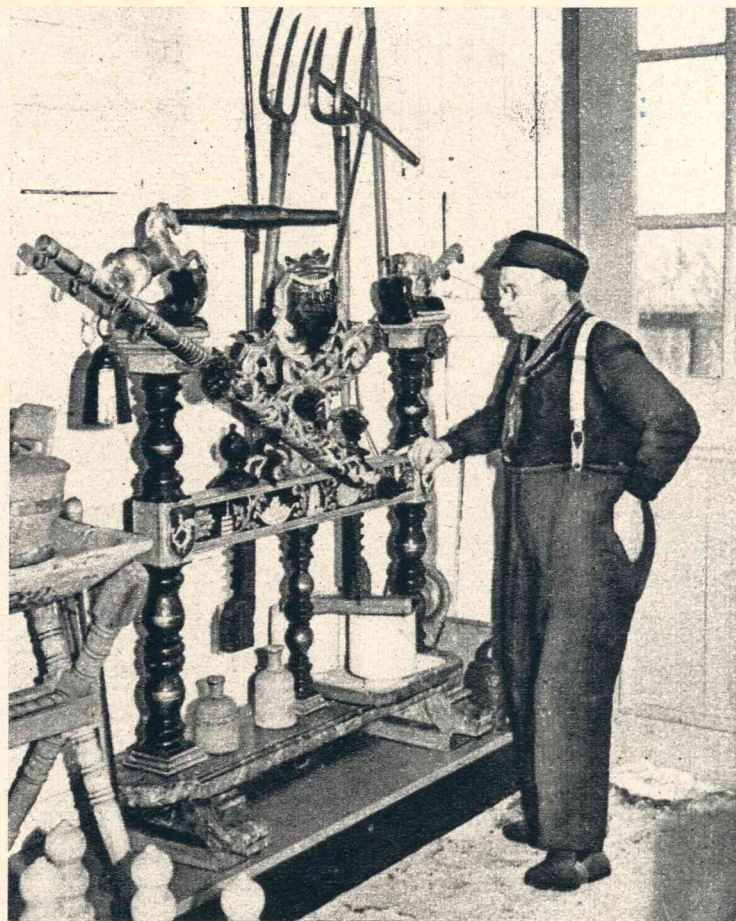
Toen de dooi inviel, hielpen de ijsbrekers een handje mee om de scheepvaart weer mogelijk te maken. (Polygoon-Sagers)

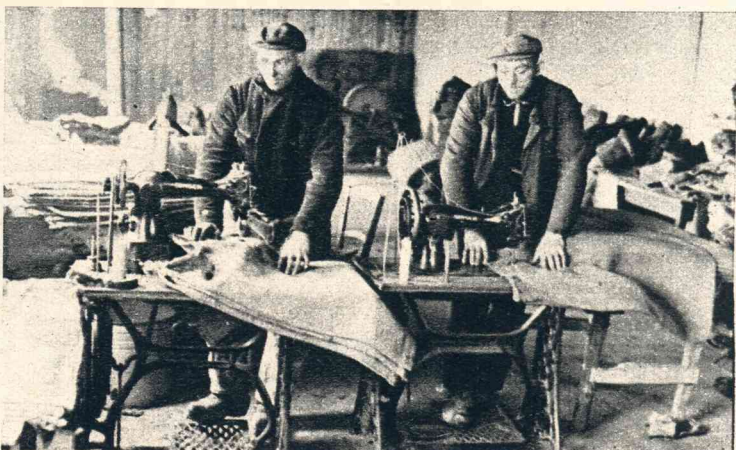
De wedstrijden om het biljartkampioenschap van Nederland kader 45-2, welke te Amsterdam werden gehouden, zijn geëindigd in een overwinning voor den bekenden Rotterdamschen biljartmatador v. d. Pol. De voorzitter van den Ned. Biljartbond, de heer A. Mulder, overhandigt den winnaar de beide bekers, welke aan dit kampioenschap verbonden zijn. Geheel links zien we den Amsterdammer De Leeuw, die het serie-record op 275 bracht. (Polygoon-van Bilsen)

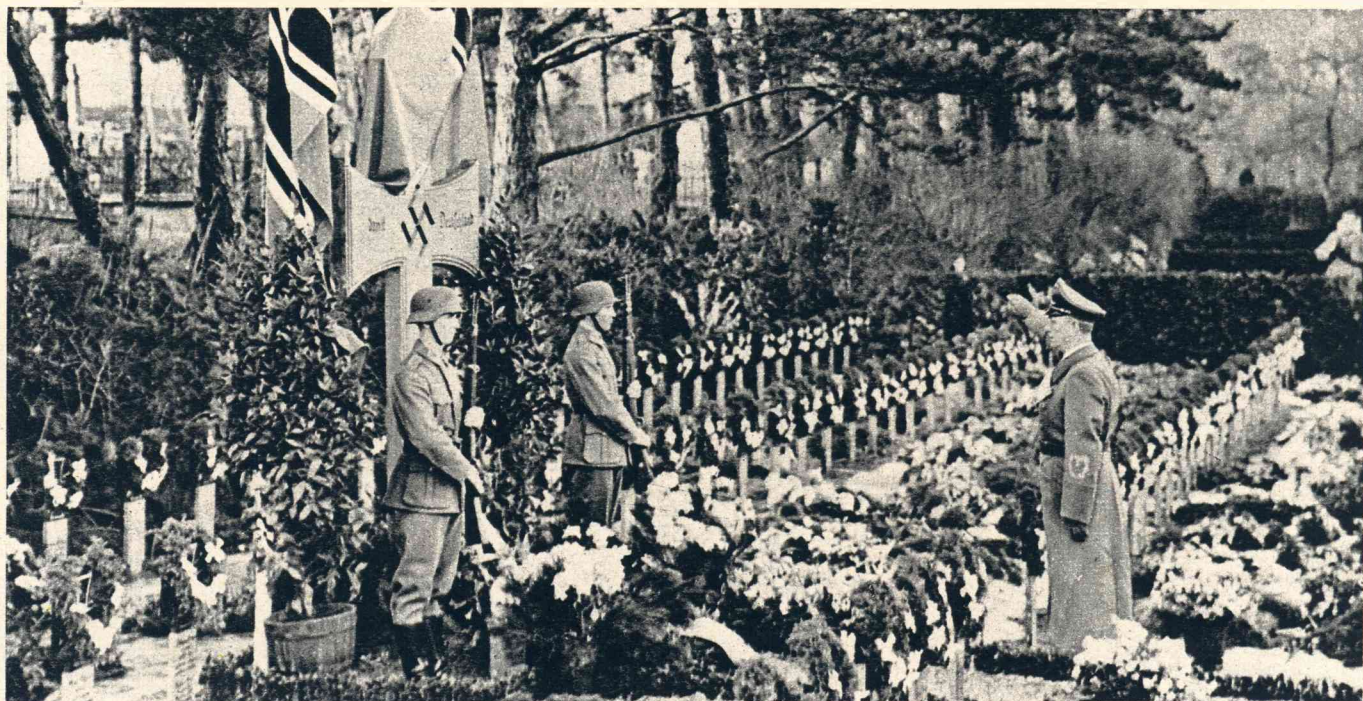
(Polygoon-B. Leemker)

In een museum te Middenbeemster zijn prachtige oude landbouw-gereedschappen ondergebracht, welke onze voorouders vroeger gebruikten. — Een zeer oude kaaspers met het embleem „Hulde aan den landbouw”; op den achtergrond eenige oude landbouwwerktuigen. (Polygoon-Sagers)

In de Wieringermeer bereidt men zich nu reeds voor op den graanoogst 1942. In de groote cultuurbedrijven zijn de arbeiders druk bezig met het herstellen van graanzakken. (Polygoon-Kuiper)

Op de Algemeene Begraafplaats te Den Haag heeft vorige week een plechtige heldenherdenking plaatsgehad. — Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart legt een krans op de graven der gevallen. (Polygoon-van Bilsen)

De Heldengedenkdag 1942 werd te Berlijn met groote plechtigheid gevierd. De indrukwekkende herdenking voor het eeregedenkteken Unter den Linden werd besloten met een parade voor den Führer, waaraan de drie onderdeelen van de Deutsche weermacht (leger, marine en luchtmacht) deelnamen. Met de vaandels voor zich uit marcheeren de soldaten langs den Führer.

DE OORLOG IN BEELD

Bij de Nederlandsche vrijwilligers der Waffen SS. — Schietoefeningen met het pistool.

De Führer begroet de gewonden, die als eere-gasten de plechtigheid ter herdenking van de gevallen Deutsche strijders bijwonen.

Bij de Nederlandsche vrijwilligers der Waffen SS. — De manschappen staan aangetreden voor het in ontvangst nemen van hun maaltijd.

Zware artillerie in den middelsten sector van het oostelijk front neemt bolsjewistische troepen-concentraties onder vuur

Bij de Nederlandsche vrijwilligers der Waffen SS. De strijd ter verovering van een dorp in de Sovjet-Unie.

(Foto's: Presse Bild Zentrale-Reportage Service 3, SS-Fritz-Stapf 3)

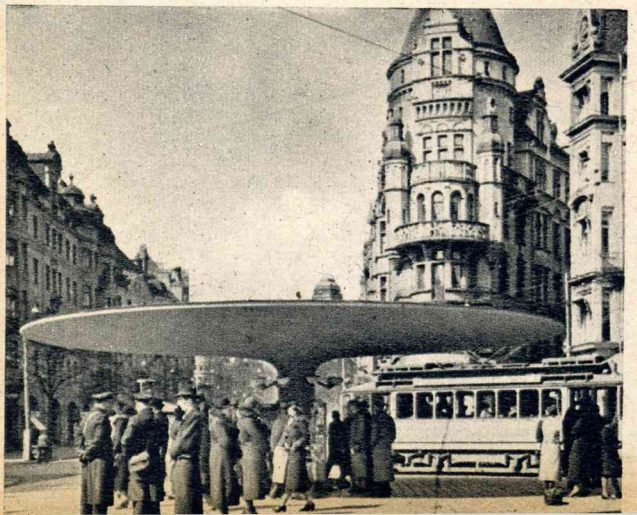
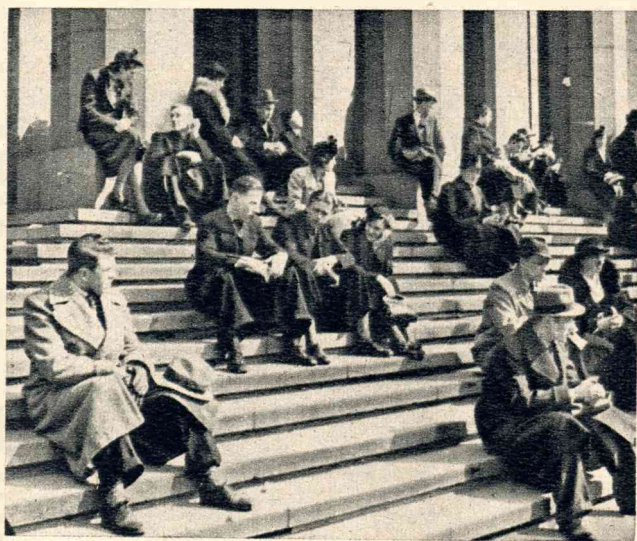
STOCKHOLM

**DE HOOFDSTAD VAN EEN LAND,
DAT DE LAATSTE ANDERHALVE
EEUW GEEN OORLOG KENDE**

Zweden, het land van de elfen, de donkere dennenwouden, de lucifers en het beroemde Zweedsche staal, neemt wel een bevoorrechte positie in ten opzichte van de overige landen van Europa. Het is nu precies honderd tweeënvijftig jaren geleden, dat Zweden voor het laatst oorlog voerde en hoewel het rumoer der wapenen vaak aan zijn grenzen hoorbaar was, werd het land tot dusver voor den oorlog gespaard.

De meren in het Zweedsche land, waarvan slechts de grootste, zooals het Mälarmeer, het Venermeer en het Vettermeer, op onze kaarten met name genoemd worden, beslaan een twaalfde van de heele oppervlakte van het land en zestig procent van den bodem is met bosschen bedekt. De bergketen langs de grens is aan den Zweedschen kant hooger en woester dan aan de Noorsche zijde en het best kan men het Zweedsche land typeeren als een breede helling, afdalend van de met dichte bosschen begroeide bergen naar de zee. De rivieren en stroompjes, die met talloze watervallen en stroomversnellingen van de bergen vloeien, zijn zoo talrijk, dat het water van de Botnische golf bijna zoet is. De kracht van het snel stroomende water wordt niet alleen gebruikt om de houthavens naar de kust te vervoeren, maar bovendien om electriciteit op te wekken. De hout-

Onder elkaar: Stockholmsche studenten, genietend van het zonnetje, het optrekken van de wacht voor het koninklijk paleis en een praktische wachtplaats voor tramreizigers op het Stureplein. Het betreft hier een druk verkeerspunt, de bouw van een tramhuisje zou het uitzicht aanzienlijk hebben belemmerd.

zagerijen, de fabrieken, waar gereedschappen gemaakt worden, de houtpulpfabrieken en de spoorwegen, trouwens alle industrieën en openbare instellingen, zoo goed als iedere burger in Zweden, hebben haat gevonden bij de voortdurend grootere toepassing van elektrische energie. De bodemschatten van Zweden bestaan o.a. uit koper, zink, nikkel, zilver en steenkool, maar het belangrijkste is wel het ijzererts, dat al eeuwenlang een belangrijk uitvoerproduct is geweest en thans nog is.

De rijkdom van den bodem en de goedkope electriciteit hebben wel tot den bloei der industrie bijgedragen, maar een industrieel land is Zweden toch niet geworden, want nog steeds is ongeveer de helft van de 6.250.000 inwoners in landbouw- en veeteeltbedrijven werkzaam, terwijl slechts één tiende deel van het bodemoppervlak voor deze bedrijven bruikbaar is. Nu de invoer van granen onmogelijk is, tracht men door drooglegging van meren en door omzetting van veeteelt- in landbouwbedrijven meer bouwland te verkrijgen, ten einde in de eigen behoeften te kunnen voorzien.

Daar de Zweedsche bodem niet allen inwoners een bestaan kon verschaffen, trokken duizenden Zweden naar andere landen. In Noorwegen leven 47.000 Zweden, in Denemarken 36.000, in Canada 28.000 en in de Vereenigde Staten van Amerika wonen niet minder dan 1.500.000 mensen, die in Zweden geboren zijn, of van wie een of beide ouders Zweedsch van geboorte zijn. In Finland treft

De school op den achtergrond ligt op den heuvelrug, vandaar dat het dak van het er voor gelegen gebouw als speelplaats kon worden gebruikt.

(Foto's Geiges-Reich)

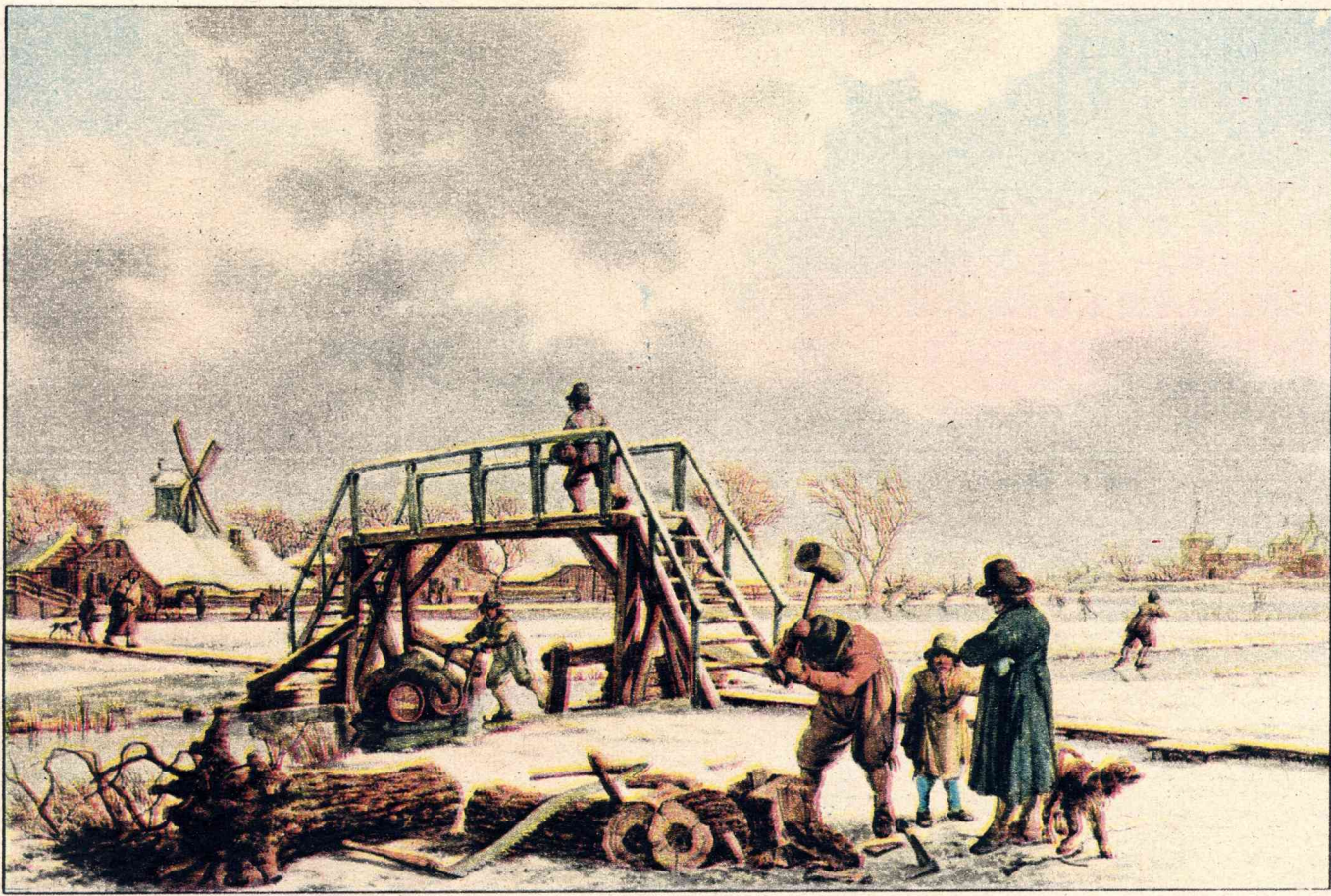
Het kenmerk van de Stockholmsche zakenwijk: een van de twee wolkenkrabbers, die ter weerszijden van de Kungsgatan (Koningstraat) omhoog rijzen. — De zakenwijk van Stockholm is op een heuvelrug gebouwd, de straten liggen eensdeels aan den voet en anderdeels op den top van dezen heuvelrug. Dit niveauverschil maakte den bouw van bruggen noodzakelijk.

men ruim 350.000 personen aan (bijna één tiende van de bevolking), die het Zweedsch als moedertaal spreken.

Stockholm, de hoofdstad des lands en de residentie van den koning, werd in 1255 gesticht door Birger van Bjelbo op het eiland Staden, dat den toegang tot het Mälarmeer beheerschte. Daarom werden er op dit eiland forten gebouwd, ten einde het land tegen invallen van Baltische piraten te beveiligen. In de middeleeuwen groeide de stad echter buiten haar muren en de bewoners verspreidden zich over de omringende eilanden en later vestigden zij zich ook op het vasteland, ten noorden en ten zuiden van de monding van het Mälarmeer. De stad, die in 1850 slechts 93.000 inwoners telde, is thans de woonplaats van 560.000 mensen en vooral het zuidelijk deel, met zijn groote handelshuizen en hotels, legt getuigenis af van de voortvarendheid, waarmede de bewoners van Stockholm aan de uitbreiding van hun stad werken. Slechts met ijsbrekers kan de haven 's winters opgehouden worden, maar toch is Stockholm na Göteborg de belangrijkste havenstad van Zweden. Door zijn prachtige omgeving, waar beroemde kastelen prijken, en zijn schilderachtige ligging op een reeks eilanden, die met bruggen aan elkaar en met het vasteland verbonden zijn, heeft Stockholm de reputatie gekregen een der schoonste steden van Europa te zijn.

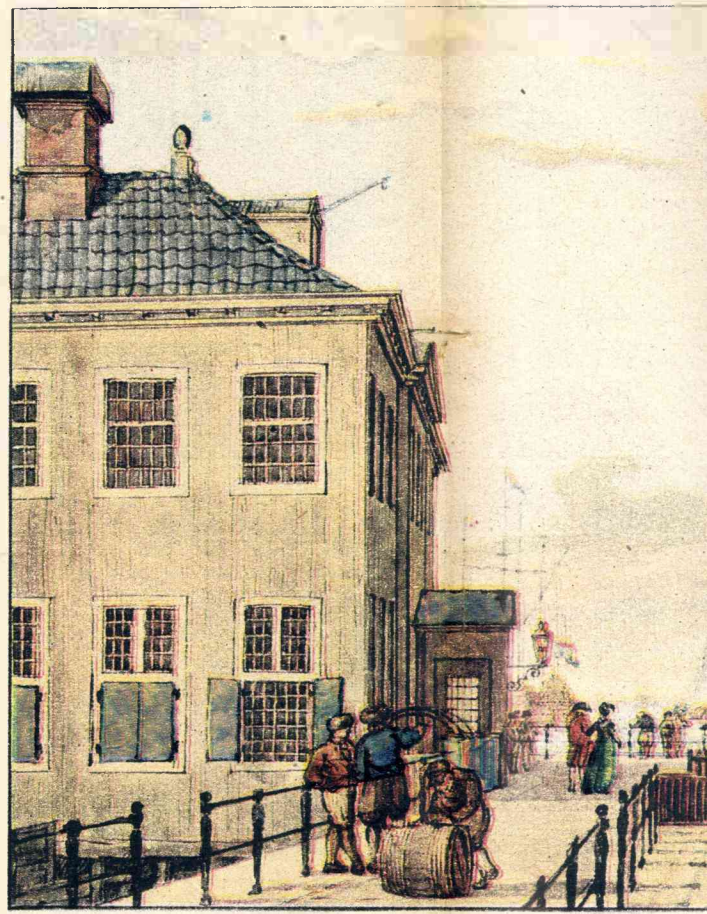
Een hoekje in een der vele „romantische“ restaurants in het oude stadsdeel van Stockholm.

JACOB CATS, 1793.

EEN ECHT OUD-HOLLANDSCH WINTERTAFEREEL.

REINIER VINKELES, 1769.

DE NIEUWE STAD

AMSTERDAM OP ZIJN MOOIST

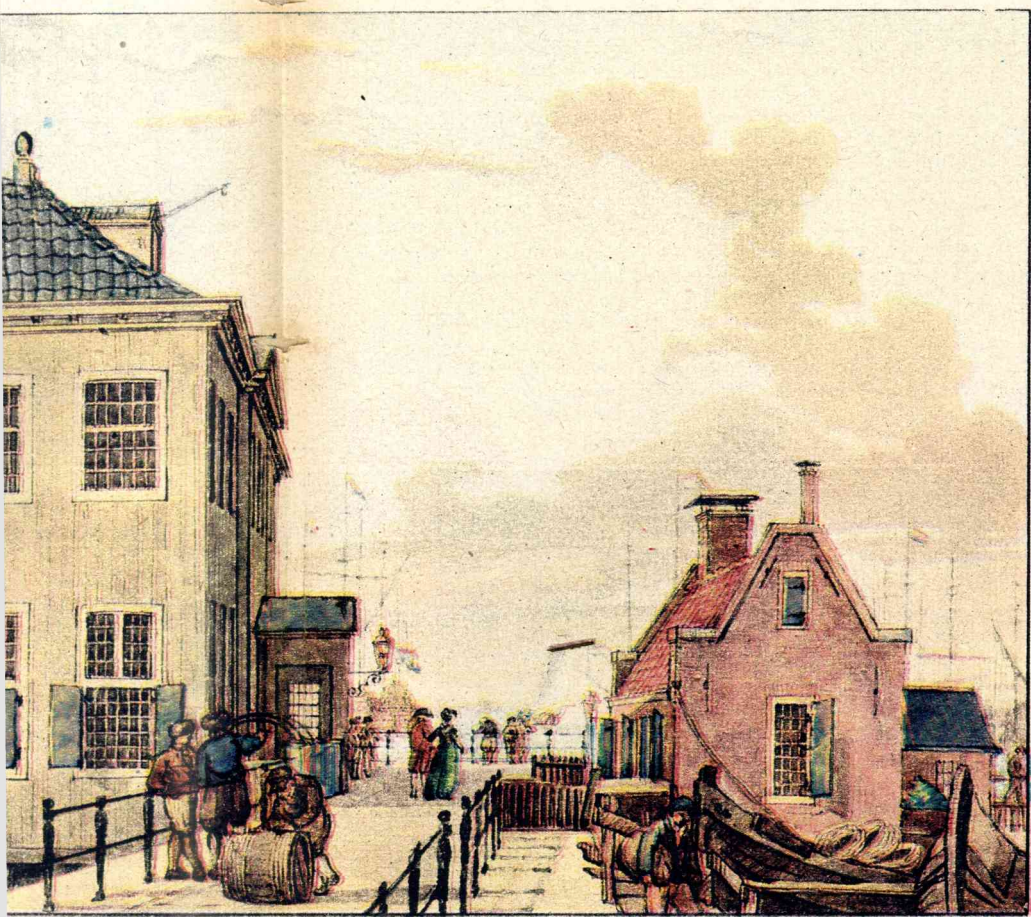

De a
wa
de
zin voor
de, de „
genoegza
ouders h
ook om h
nog rijk

Gezie
Reini
en Jo

men ver
reeds do
Een vi
risch wer
tiende e
„pruiken
komt de
ons, omd
bladzijde
de schrijv
beschrev
voren ha
vormt, d
Amster
over de
kooplui
vaderen,
buitenpla
zich nau
Zoo erg
rust werd
van uiter
kwam va
zijn eigen
twist wer
tijd met
eeuw ha
voldoeni
verloren
geschiede
een gron
tiende; h
„gaw ge
opbouw t
Nederlan
wereldges
als het in
had de pl
meer dan
merking
Zoo kee

JACOB O
GRACHT

LES, 1769.

DE NIEUWE STADHERBERG MET HET IJ EN HET TOLHUIS.

OOIST

De achttiende eeuw, zoo leeren wij op school, was voor ons land een tijdperk van verval; de ondernemingsgeest, de strijdbaarheid, de zin voor kunst van de Nederlanders uit de zeventiende, de „gouden” eeuw, maakten plaats voor zelfgenoegzaamheid, tevredenheid met hetgeen de voorouders hadden bereikt, voor een bezadigd verlangen ook om het goede der aarde te genieten. Wel vielen nog rijk geladen koopvaarders onze havens binnen,

Gezien door
Reinier Vinkeles
en Jacob Cats

men vergenoegde zich de paden plat te loopen, die reeds door vorige geslachten gebaad waren.

Een vrij somber beeld dus, als men, in een historisch werk lezend, juist het hoofdstuk over de zeventiende eeuw beëindigd heeft en dan ineens in den „pruikentijd” valt. Maar in een geschiedenisboek komt de werkelijkheid wel eens wat onzuiver tot ons, omdat een periode van tientallen jaren in enkele bladzijden of hoofdstukken behandeld wordt, omdat de schrijver ook het karakteristieke van het door hem beschreven tijdperk onwillekeurig iets te sterk naar voren haalt, waardoor de lezer zich een voorstelling vormt, die wel wat al te schrille kleuren vertoont.

Amsterdam in verval, denkt men al gauw, zoodra over de achttiende eeuw gesproken wordt, de rijke kooplui verteren in alle zielsrust het geld van hun vaders, men hangt in koffiehuisen, bouwt zich buitenplaatsen, doet aan politiek en bekommert zich nauwelijks om de zaken.

Zoo erg was het nu ook weer niet, in deze eeuw van rust werd ook veel geconsolideerd wat in een tijdperk van uiterste krachtsinspanning veroverd was, veel kwam vast in handen wat men eertijds nauwelijks zijn eigendom kon noemen, omdat het steeds betwist werd. Het Nederlandsche volk keek in dezen tijd met voldoening naar hetgeen het in een andere eeuw had gepresteerd en wel had het redenen tot voldoening, omdat hetgeen men verworven had niet verloren was gegaan, zooals dit zoo dikwijls in de geschiedenis gebeurt. De gouden eeuw immers legde een grondslag voor de kalme welvaart van de achttiende: het was niet maar zoo een spelletje van „gauw gewonnen, gauw geronnen” geweest doch de opbouw tot een geheel, dat lange jaren standhield. Nederland kon geen mogendheid worden, die in de wereldgeschiedenis een zoo belangrijke rol speelde als het in de zeventiende eeuw gedaan had, maar het had de plaats ingenomen, die het toekwam, en zelfs meer dan dat, de beperktheid der grenzen in aanmerking genomen.

Zoo keek men als iemand, die goed gewerkt heeft,

JACOB CATS, 1783. GEZICHT OP DE MUIDERGRACHT ACHTER DEN HORTUS BOTANICUS.

REINIER VINKELES, 1812.

DE WESTERTOREN, GEZIEN UIT DE EERSTE LELIEDWARSSTRAAT.

niet zonder trots naar het resultaat van zijn arbeid en streefde er naar dit resultaat te behouden.

Zoo keek men eveneens naar zijn welvarende steden en dorpen, naar zijn schepen en polders, zijn vaarten en dijken, zijn havens en koopmanshuizen, zoo keek men naar Amsterdam.

Amsterdam was mooi geworden, het had zich uitgebreid met dien prachtige drievoudigen ring van grachten, die ook nu nog een uniek sieraad van de stad vormen, volgens het eenvoudige en toch zoo geniale plan van Staets, het oppervlak was drie maal zoo groot als op het einde der zeventiende eeuw. De grachten waren niet „leeg” als tegenwoordig, doch gevuld met schuiten en pramen, schepen en jachten, waarvan de masten en touwen, half verscholen achter het groen der boomen, zich weerspiegelden in het kalme water. En op de wallekanten was het één en al bedrijvigheid van sjouwers en schippers en kooplui en klerken. Hoe prachtig moet Amsterdam geweest zijn in die zoo dikwijls gesmaide achttiende eeuw!

Dat zagen de Amsterdammers zelf, dat zagen ook zijn teekenaars en schilders, dat zagen Reinier Vinkeles en Jacob Cats, de laatste niet te verwarren met zijn befaamden naamgenoot, die als „Vader Cats” voortleeft.

In vlotte, doch hoogst gedetailleerde teekeningen, gravures en aquarellen legden zij het leven in Amsterdam, de schoonheid van Amsterdam vast, zooals een schrijver het niet zou kunnen doen. Beiden werden in 1741, nu ongeveer tweehonderd jaar geleden, geboren, en in het Stedelijk Museum kwam een tentoonstelling van een deel van hun werk, die bewees wat deze kunstenaars uit een „periode van verval” nog in hun mars hadden. Uitstekende vaklui waren het: van den jongen Vinkeles wordt immers verteld, dat hij, nog in de leer bij den graveur en tooneelspeler Jan Punt, een prent zoo precies wist

te copieeren, dat zelfs de graveur door de nabootsing werd bedrogen. Gehecht aan Amsterdam waren ze ook, want van dienzelfden Vinkeles is bekend, dat hij een post aan de Academie voor Schoone Kunsten in Sint-Petersburg, hem door Catharina van Rusland aangeboden, weigerde, omdat hij niet van zijn vaderstad kon scheiden. Bewondering voor de groote meesters der zeventiende eeuw (Jacob Cats teekende copieën naar beroemde schilderijen, de toenmalige vorm van reproductie in kleuren, o.a. van de Nachtwacht) belette hun niet een eigen vorm, een eigen stijl te vinden en te behouden. Ongeloofelijk fijn werkten beide aquarellisten hun prenten af. Bekijkt u maar eens het gezicht op de Muidergracht van Jacob Cats, een wintertafereel zooals hij er veel teekende. Heel de pruikentijd herleeft hier, geestig is een detail als het koek-en-zoopje rechts, waar juist een borrel wordt ingeschonken. Op het spiegelend ijs ziet u verder een arreslede en een paar sleetjes. Met liefde zijn de gebouwen en de met ijzel bedekte boomen geteekend. Ook Reinier Vinkeles verstond de kunst van het detail. Zie slechts den voorgond van zijn prent van den Westertoren, met het scheepje, de roeiboot en de voorbijgangers op de brug, waaronder een ruiter. Beide kunstenaars teekenden een enkele maal landelijke onderwerpen, bij voorkeur hebben ze echter de Amstelstad vereeuwigd. Hun uiterst teere kleuren, hun schier microscopisch juiste nauwkeurigheid stellen ons in staat Amsterdam op zijn mooist te bewonderen en als wij naar deze zoo charmante kunstwerken kijken, die toch immers veel eerder verfiind dan decadent genoemd kunnen worden, dan zijn wij geneigd de verzuchting te slaken: „Ach, Amsterdam, als ik het zóó had mogen zien, in die achttiende eeuw, die eeuw van verval.”

R. B.

De vrome vrouwen uit Jeruzalem en de engelverschijning bij het ledige graf, naar de schilderij van Bartolomeo Schedoni [1570 (?) - 1615] in het museum te Parma. De schilderij draagt tot opschrift: Hij is verrezen.

DE ONTDEKKING DER OPSTANDING IN DE SCHILDERKUNST

Vier verbeeldingen uit verschillende tijdperken

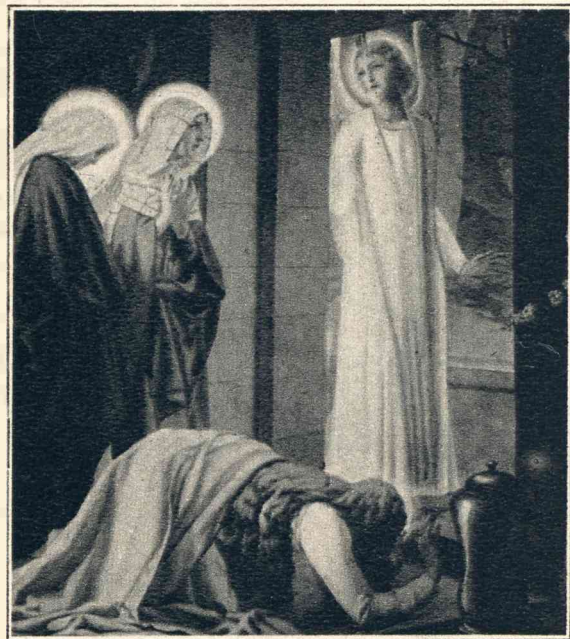
tot het weergeven er van in lijn of kleur. De gebeurtenissen echter, die zich rondom het heilig graf afspeelden op den Paaschmorgen, werden vaker in beeld gebracht. En het zijn vooral de figuren der godvreezende oostersche vrouwen bij haar gang naar het graf van den Gekruisigde en haar ontmoeting met den zich als een jongeling voordoen engel, welke met voorliefde door de schilders werden weergegeven. Al naar gelang van het tijdsgewricht, waarin de schilders leefden, waren deze voorstellingen van een rustige geaardheid of van meer bewogen allure, levendiger en schriller van kleur en lijn of ingetogener en gedempter van toon. Op de eene voorstelling is het meer de verbazing, die zich uit in heftige gebaren; op een andere komt meer het geheimzinnige, vreemde en

Aan de gebeurtenis der wonderbare opstanding van Christus uit het graf zelf hebben zich in den loop der eeuwen slechts betrekkelijk weinig schilders gewaagd. Het gegeven met zijn hovenardsche, en licht en gloed vereischende sfeer inspireerde blijkbaar slechts weinigen

Een reproductie van
hetschilderij van den
Duitschen religieu-
zen schilder uit de
vorige eeuw, Bern-
hard Ploekhorst.

bovenzinnelijke van het gebeuren uit. Maar op alle vier der op deze bladzijde gereproduceerde kunstwerken, zoowel van de vroegere Italiaansche school als van de schilders der vorige eeuw, komt de tegenstelling tusschen het bovennatuurlijke in den persoon van den engel en het aardsche in de figuren der drie Maria's uitstekend tot uiting. Aan den eenen kant de verheven rust en kalmte, belichaamd in de bovennatuurlijke verschijning van den hemelschen geest, aan den anderen kant de indruk van menschelijk lijden, van verbaasde smart op de gelaatstrekken en in de handgebaren der vrouwen. Wie hierin van de verschillende kunstenaars wel het beste is geslaagd, mogen onze lezers ieder voor zichzelf uitmaken. Wij voor ons gelooven, dat de wijding, welke uitgaat van het door den Italiaan Bragetti voor de basiliek van Loreto geschilderde Paaschtafereel, zeker niet de geringste is.

In de basiliek van Loreto bevindt zich boven een der altaren het stijlvolle, van een mysterieus licht vervulde schilderij van den Italiaan Bragetti, dat wij hierboven reproduceeren.

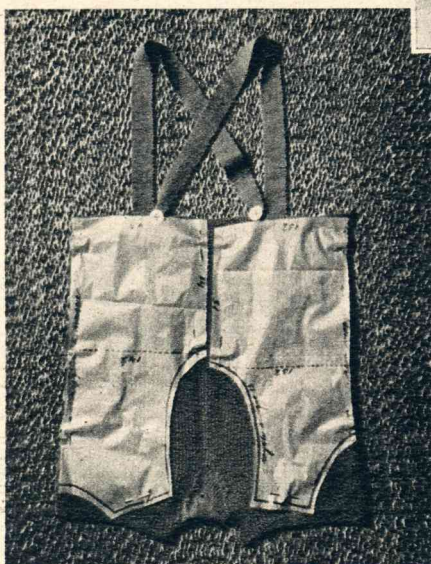
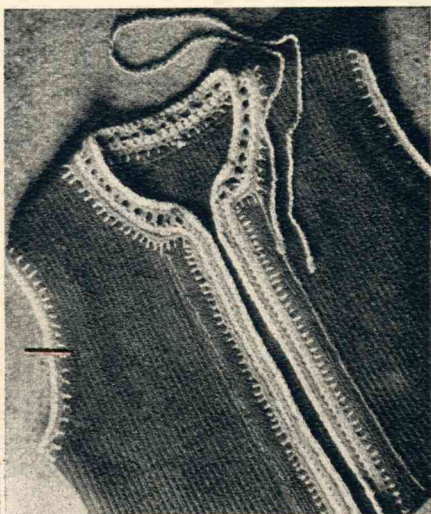
(Foto's Panorama-archief)

Gustave Doré, de beroemde Fransche illustrator der vorige eeuw, gaf in de door hem met meer dan driehonderd platen geïllustreerde Bijbelsche Geschiedenis het Paaschtafereel op onderstaande wijze weer.

ER WAS EENS EEN OUD BROEKJE

En dat oude broekje was te klein geworden en zoo gestopt in het kruisje, dat de kleine jongen er praktisch niets meer aan had. Er is altijd nog wel een vestje uit te maken, wanneer we de methode volgen die op onze eerste foto is afgebeeld. We teekenen dus eerst een patroon op ware grootte en leggen dit op de aangegeven wijze op het broekje. Het kruisje valt dan geheel weg (foto 1).

De schouderbandjes worden over de lengte opengeknipt en hiermee werken we den voorkant van het vestje af. We stikken de bies op den verkeerden kant aan en zetten haar met een cordonnersteek op den goeden kant vast. De schou-

der- en zijnaadjes worden dichtgestikt. Vervolgens zetten we de rafels van alle omtrekken op den binnenkant vast met den flanelsteek. Daarna haken we langs het split en de armgaten 2 toeren vasten in verschillende tinten. Bij den hals gekomen, haken we in plaats van den tweeden toer vasten steeds afwisselend 1 stokje, 1 losse, omdat hier een koordje voor de sluiting doorgehaald moet worden.

Vervolgens nog een derde en vierde toer vasten, langs hals en split.

Voor het koordje haken we een aantal vasten tot een lengte van ongeveer 50 cm.

Het vestje wordt keurig opgeperst.

(Foto's B. J. J. Steenkamp)

GOEDE RAAD IS NIET DUUR

Alle correspondentie betreffende deze rubriek, voorzien van het motto „Goede raad is niet duur” en met een ingesloten postzegel van 7½ cent, te richten aan ons hoofdkantoor, Nassaulaan 51, Haarlem, of een onzer bijkantoren.

Jamvlek.

„Ik heb een jamvlek in mijn tafzijden jurk gekregen. Is deze nog te verwijderen?” Laat mej. v. d. B. te Deventer de vlek eens probeeren er uit te halen met lauw water. Vermoedelijk heeft zij hiermede wel succes.

Potloodstrepen:

„Hoe verwijder ik strepen van inktpotlood uit dameskousen?” Deze vraag wordt ons gesteld door mej. v. d. V. T. te Roermond. Probeert u het eens met alcohol.

Roestvlekken.

Mej. J. T. te Utrecht kan de roestvlekken in haar wit gebreid blousje beleggen met zuringzout. Vervolgens giet u hier heet water doorheen.

Wijvlek.

„Weet u een middelje om een portvlek uit mijn stoffen japon te halen?” Ja hoor, mevr. M. C. v. L. te Den Haag kan de vlek bewerken met alcohol.

Modderspatten.

„Ik had in mijn donkerblauwe regenjas modder-vlekken. Nadat ik deze goed afgeborsteld, natgemaakt en gedroogd heb zijn de vlekken toch nog zichtbaar. Kan ik ze niet afdoende verwijderen?” Dit schrijft onze lezeres mej. J. R. te Stevensweert (L.). Neemt u eens water waaraan een scheut ammonia is toegevoegd!

Glacé handschoenen.

„Kunt u mij ook raad geven hoe mijn geel glacé-handschoenen weer schoon te maken?” Indien mej. A. v. d. S. te Drachten (Frl.) nog over benzine of tetra beschikt, kan zij de handschoenen in een jam-potje, gevuld met genoemde vloeistof, doen en ze eenigen tijd daarin laten staan. Vervolgens trekt u ze aan en wrijft ze met droge watten af. Mochten de handschoenen erg vuil geworden zijn, dan kunt u ze volgens onze meening veel beter chemisch laten reinigen.

Een vijver beplanten.

Onze abonné hr. v. T. te Bussum zou gaarne zijn vijver willen beplanten en vraagt thans welke

planten hiervoor in aanmerking zouden kunnen komen en in welken tijd een en ander moet geschieden. De beplanting kan het beste in April-Mei plaatsvinden. U hebt keus uit verschillende planten en behoeft bijvoorbeeld niet alléén waterlelies te nemen. Voor een vijver van 30 cm diep komen in aanmerking: de butomus umbellatus (zwanenbloem) met rood-achtig witte bloemen in schermen, typha (lischdodde) met de bekende fluweelbruine kolven, sagittaria sagittifolia (pijlkruid) met wit geteekende bloemen en pijl van bladeren, iris pseudacorus (gele lisch). Voor een vijver van 80 cm diep kunt u nemen: nymphaea alba (witte waterlelie) of een der gekweekte soorten in andere kleuren en nuphar (gele plomp). Men zet de planten niet te dicht opeen. Verder zijn er drijvende waterplanten en moerasplanten, die vlak bij den rand kunnen groeien. Denkt u er dan vooral aan om een laag van 15 cm gezeefde bladaarde aan te brengen als de vijver leeg is (beter dan slootmodder), daarin de planten te zetten en met 7 cm scherp zand af te dekken? Ten slotte voorzichtig vullen. Wij wenschen u van harte succes.

Frivolité.

Het doet ons genoegen abonné mevr. v. T. v. d. K. uit Alkmaar te kunnen mededeelen, dat er in ons nummer van 19 Maart 1942 een kleedje met een rand en middenstukje van frivolitéwerk is opgenomen. Dit ontwerp zoudt u heel gemakkelijk kunnen vergrooten of verkleinen door meer of minder „punten”

(Foto's: Haenchen-Recla, Sonja Georgi-Recla, Orbis-Recla)

BRODERIE ALS GARNEERING

Niet alleen dat onze foto's drie uiteenlopende maar daarom toch niet minder gangbare modellen vertoonen, doch bovendien zien we dat borduursel nog steeds een gewilde garneering vormt.

Wat de wijde mouw van het eerste deux-pièces betreft, deze is lang niet voor iedereen geschikt en het meerendeel der vrouwen zal verstandig doen die te vervangen door een nauwer exemplaar.

Deze effectvolle garneering kan natuurlijk in borduurwerk in diverse technieken uitgevoerd worden, maar degenen, die in haar hart geen handwerksters zijn, kunnen eenvoudig een gekleurd koordje nemen, dat ze op kleine afstanden met een dwarssteek vastzetten. Het taschje van overgeschoten lapjes vormt een alleraardigst accessoire. Zullen rok en mouwen van het tweede pakje vanwege de heersende stoffenschaarschte waarschijnlijk niet geplisseerd kunnen worden, zoo maakt het kunstig borduursel, dat zoowel in goud als in diverse vrij matte tinten uitgevoerd kan worden, het geheel direct enkele graden gekleeder.

Ten slotte een alleraardigst model, dat, ofschoon er ruimte gesuggereerd wordt, toch heus niet zooveel stof vereischt, daar we hier te doen hebben met een gewoon nauw rokje, waarop van voren een draperie is aangebracht.

te maken. Desgewenscht zoudt u het middenmotiefje kunnen laten vervallen. Wij hopen dat het naar uw zin zal zijn.

Wat zullen wij eten?

Zondag: Ribstuk. Gestoofde raapstelen. Aardappelen. Custard.

Maandag: Uienhachée. Aardappelen. Pap van gortmout.

Dinsdag: Gevulde bieten. Aardappelen. Sagoscho-teltje.

Woensdag: Bruine-boonensoep. Gort met stroop.

Donderdag: Gehakt. Wittekool. Aardappelen.

Vrijdag: Koolraapstampot met kaas.

Zaterdag: Vermicellisoep. Gestoofde wortelen. Aardappelen.

Lijders aan Bronchitis en Asthma

vinden bij kwellenden hoest en vastzittende slijm veel baat bij het door geneesheeren aanbevolen Silphoscalin. Dit probate middel werkt slijmoplossend en vergemakkelijkt het opgeven. Bovendien — en dit is van beslissende betekenis — bestrijdt het de ontsteking, vermindert de prikkeling en maakt het gevoelige slijmvlies meer bestand tegen schadelijke invloeden. Daarom mag men van Silphoscalin blijvende resultaten verwachten. Let op de naam Silphoscalin en op de groene verpakking. In alle apotheken en drogisterijen verkrijgbaar. 80 tabletten f 2.10. Geill. brochure gratis verkrijgbaar. W. Moll, Voorburg.

TROPON

Rustig zitten

doet de Vitamine C niet. Zij gaat snel door het gehele lichaam en stapelt zich niet op. Daarom is het noodig, voortdurend het dagelijks verbruik aan vitaminen aan te vullen.

Uit de map der Troponwerke,
Köln - Mülheim.

Het Geheim

van vele vrouwen met een blanke huid is de aandacht, die zij besteden aan haar spijsvertering. Wie DARMOL hiervoor kiest, heeft juist gekozen. Het werkt zeker en zacht, smaakt als chocolade en is voordeelig. Dus denk er aan: vrouwen met een mooie teint letten op haar spijsvertering en gebruiken het goede laxeer-middel DARMOL. Verkrijgbaar bij Apoth. en Drogist à 60 cts.

DARMOL
de laxeerende chocolade

The Globe Trading Comp. Ltd., Singel 44, A'dam

Amann
Naaizijde

VOOR ENGROS
CHR. TANG
AMSTERDAM TEL. 48794

in 1000 kleuren
... als steeds de
fijnste natuurzijde

ONZE VERVOLGROMAN:

HAAR MOEDER VERDWEEN

door Hans Verhoeven

KORTE INHOUD VAN HET VOORAFGAANDE: Tijdens de wereldtentoonstelling van 1887 komt mevrouw Kanterman, de weduwe van een planter, met haar dochter Louise uit Indië in Parijs aan. In hotel Impérial, dat geheel bezet is, ruimt men een rommelkamertje voor hen in, omdat mevrouw Kanterman ziek schijnt te zijn. Louise gaat 's avonds even uit en wordt van haar tasch beroofd; Paul van Dreeven, de Nederlandsche vice-consul, komt haar te hulp. 's Nachts laat zij een dokter waarschuwen, daar haar moeder plotseling hooge koorts krijgt; de geneesheer, dr. Saveur, stuurt haar per rijtuig naar zijn huis om medicijnen te halen. Na een eindeloos rit door Parijs en zeer lang wachten in het huis van den geneesheer komt zij terug in het hotel, waar zij niet wordt toegelaten; niemand kent haar, haar naam staat niet in het gastenboek, het kamertje, waar zij geslapen heeft, staat vol met koffers, haar moeder is er niet meer. Bij den onderprefect van politie Poussard doet zij aangifte, dat haar moeder verdwenen is. Paul van Dreeven belooft haar een onderzoek in te stellen, waarbij zijn vriend, de schilder Florian Duparc, hem helpt. Louise wordt door de politie naar een ziekenhuis gebracht. Biridon, de eigenaar van hotel Impérial, beweert Louise en haar moeder nooit gezien te hebben, de politie heeft geen succes met haar onderzoek, dr. Saveur blijkt verhuisd te zijn. Poussard stelt Paul den rechercheur Dumarquette ter beschikking. Louise's oom Kanterman uit Arnhem komt naar Parijs. Madeleine, een kamer-meisje van hotel Impérial, ontdekt dat het rommelkamertje van nieuw behang is voorzien, en vertelt dit aan Paul. Deze gaat op onderzoek uit bij den treinconducteur, die Louise en haar moeder in den trein heeft gezien; hij herkent de foto van mevrouw Kanterman, zoodat nu voor het eerst vaststaat, dat de beide dames werkelijk in Frankrijk zijn aangekomen. — Poussard neemt aan, dat mevrouw Kanterman ontvoerd is en laat in de Parijsche onderwereld een razzia houden.

Nou ga je te ver," verweerde Dumarquette zich. „We hebben immers genoeg aandacht besteed aan het hotelpersoneel? Je hebt je nou eenmaal vastgebeten op die gedachte, wij bezien deze kwestie ruimer."

„Laten we maar ophouden," vond Paul. „We worden het toch niet eens. Mogelijk ben ik ook te ongeduldig." Hij haalde zijn schouders op. „In ieder geval zal ik het op prijs stellen gauw iets naders te hooren."

„Daar kun je van op aan."

Het gesprek had plaatsgevonden op Paul's bureau. Hij was dien morgen ongewoon vroeg aan het werk gegaan, om in den namiddag de handen vrij te hebben.

Hoe na hem Louise's moeilijkheden ook aan het hart lagen, hij kon de consulaatszaken niet alle aan zijn ondergeschikten overlaten, zooals hij den laatsten tijd soms had gedaan. Er lag een stapel dossiers op hem te wachten, waaraan dikwijls groote belangen van andere landgenooten verbonden waren.

Hij begon met de post. Een brief van den consul, zijn chef, waarin deze meldde binnen enkele dagen terug te kunnen zijn. Verder een paar officiële enveloppes, correspondentie met Fransche departementen en daar tusschenin een wit briefje, dat hij nieuwsgierig om en om draaide, alvorens het te openen.

Het bevatte een dubbel velletje goedkoop postpapier, en de mededeeling, die het inhield, was kort maar interessant.

Ontdaan van een paar spelfouten, was dit wat Paul las:

„Geachte heer,

Door een toeval ben ik het adres van den behanger te weten gekomen. Hij heet Pierre Molyneux en woont 38, Rue St. Just. Het is niet waar, dat men hem in het hotel niet kent, want hij werkt er regelmatig.

Ik hoop, dat ik u hiermede van dienst ben geweest.

Madeleine Crignot."

Wat zou hij doen? Er zelf heengaan of den man hier laten komen? De meeste menschen hebben een heilig respect voor officiële instellingen en zijn daar zoo timide, dat ze onder een hoedje te vangen zijn. Het risico, dat er in lag, was evenwel, dat de behanger, als hij geen zuiver geweten zou hebben, argwaan zou kunnen krijgen en zich uit de voeten zou kunnen maken.

Daar schoot hem te binnen, dat

Florian dit onderdeel voor zijn rekening kon nemen. Hij krabbelde een paar woorden onder de mededeeling van Madeleine en stuurde een boodschapper naar zijn vriend.

Eerst tegen lunchtijd kwam deze opdagen. Hij schoof een stoel bij Paul's schrijftafel, pakte ongegeneerd een sigaret uit het doosje en stak van wal.

„Dat meisje is haar gewicht in goud waard. Ze gaat gauw trouwen en ik heb haar half uit scherts een schilderij beloofd, maar ze zal het hebben ook!"

Een zeldzaam onguur type, die meneer Molyneux! Hij heeft maar één oog, het andere is hij zeker in een vechtpartij kwijtgeraakt, vandaar, dat hij dubbel zijn best doet, om er zoo gluisperig mogelijk uit te kijken.

Ik moest me aan een vettig touw drie verdiepingen naar boven hijschen, om de appartementen van zijn edele te bereiken. Hij was zoo weinig gastvrij, dat hij me gewoon liet staan."

Florian ging voort met in kleuren en geuren zijn wederwaardigheden te beschrijven. Hij had Molyneux op den man af gevraagd, wanneer hij het laatst in hotel Impérial had gewerkt en het was hem daarbij opgevallen, dat die simpele vraag blijkbaar een verontrustend effect had. Hij had ten minste slechts vaag iets voor zich heen gompeld en toen geïnformeerd of mijnheer zich misschien niet liever met zijn eigen zaken wilde bemoeien. Florian had zich niet uit het veld laten slaan en had laten doorschemeren, dat hij weliswaar de vraag had gesteld, doch precies wist, wanneer hij zijn laatste karweitje had uitgevoerd. Hij had hem daarna verteld, dat hij het zoogenaamde rommelkamertje had behangen.

„Is het werkelijk?" had de man met een grijnslach gezegd. „Misschien hebt u gelijk en misschien hebt u het mis, maar wat komt het er op aan? Als het u gelukkiger maakt, wil ik wel toegeven, dat ik me aan dat misdrijf heb schuldig gemaakt. Zoo bedoelt u het toch, is het niet?"

„Je kunt me gelooven of niet," zei Florian met een ernstig gezicht tot Paul, die even ernstig luisterde, „maar als ik naar mijn gemoed te werk was gegaan, had ik dien vent een klap gegeven en was vertrokken!"

Hij had zich echter weten te beheerschen en was, uiterlijk kalm, doorgaan met vragen te stellen, tot het hem zelf verveelde. Het resultaat was poover: hij had kunnen vaststellen, dat de kamer van nieuw behang was voorzien

op denzelfden morgen, dat Louise naar het huis van dokter Saveur ging om de medicijn te halen, maar verder was hij niet gekomen.

„Meer zegt hij niet te weten,” vervolgde Florian. „Gecombineerd met onze andere gegevens is het verdacht, maar op zichzelf vormt het geen schijn van bewijs.”

„Je hebt gelijk,” zei Paul, „en toch kan ik niet zeggen, dat ik ontevreden ben. Schakeltje voor schakeltje smeden we den ketting aan elkaar en tot nu toe past alles.”

„Het kan zijn,” opperde zijn vriend, „dat er wat meer met dien kerel is te bereiken, als hij door de politie wordt verhoord. Zou je het ze niet direct doorgeven?”

„Lijkt me beter van niet,” was Paul's meening. „We hebben hun al zoo veel op een presenteerblaadje aangeboden — en steeds was het resultaat nihil — dat ik dit liever zelf in handen houd.”

Wat zou je er van zeggen, als we eens gingen eten?”

Daar was Florian voor te vinden.

Hij was ongewoon stil op den weg naar het restaurant. Wat was Paul's bedoeling, toen hij zei, dat hij de laatste aanwijzingen liever zelf in handen wilde houden? Stelde hij niet voldoende vertrouwen in de politie of hadden zijn woorden een dieperen zin?

Schichtig en gejaagd links en rechts loerend, schuifelde het mannetje door het drukke verkeer. Hij voelde zich niets op zijn gemak tusschen al die lawaaierige menschen, maar hij kon toch niet eeuwig op zijn kamer blijven zitten! Hij zou nog gek worden, voelde hij, als hij nog veel langer tegen de sombere muren van het pension moest aankijken.

Het ergste was nog, dat zijn vrouw de laatste dagen ongewoon kifziek was; de spanning begon ook op haar zenuwen te werken. Toch zou hij het nog een tijdlang moeten volhouden, begreep hij; het gevaar was nog geenszins geweken, integendeel, het werd van uur tot uur grooier.

Men had hem gewaarschuwd, dat er naar hem werd gezocht en men had hem gevraagd — bevolen was een beter woord — om binnen te blijven, zich door niemand te laten zien en zeker geen vreemde te ontvangen.

Wat baatte het hem, dat een ruime geldsom hem schadeloos had gesteld voor zijn — toch al niet omvangrijke — verloren praktijk? Wat moest hij op zijn kamers met al dat geld beginnen?

Hij wond zich op, lette niet meer op zijn omgeving en geraakte van het trottoir, waardoor hij bijna onder een rijtuig kwam. Op het laatste oogenblik trok een ruwe mannenhand hem opzij:

„Je loopt te suffen, vader! Kijk liever uit je doppen!”

Hij mompelde iets, dat evengoed een bedankje als een verwensching kon zijn, en vervolgde zijn weg. Hij kocht wat tabak en een paar kranten en ging terug naar zijn cel, zooals hij zijn verblijf met bitteren spot noemde.

Dokter Saveur was geen gelukkig mensch. Hij dacht nog dikwijls met weemoed terug aan de rustige dagen van een goede week geleden. Hij had er met zijn vrouw best kunnen komen van de enkele patiënten, die bij zijn verouderde

methoden bleven zweren, en de rente, die zij van het bijeengegaarde kapitaal trokken. Nu twijfelde hij er aan of het hem nog ooit vergund zou zijn als een normaal mensch te leven, zonder bevreesd te moeten zijn, dat achter elken boom een vijand loerde, en zonder den alarmeerenden indruk, dat iedereen op straat hem achterdochtig aankeek.

Menigmaal had hij de opwelling gekregen het geld, dat men hem had gegeven, terug te brengen en te zeggen: „Ik doe er niet langer aan mee!” En de verleiding was onlangs zoo sterk geworden, dat hij het huis was uitgeslopen, om aan zijn plan uitvoering te geven. Een paar minuten op straat hadden hem evenwel den moed in de schoenen doen zinken en hij was haastig teruggelopen, bitterder dan ooit.

Lang kon dat zoo niet voortgaan; wat er van kwam, kwam er van, doch verandering moest er komen.

Neen, dokter Saveur was geen gelukkig mensch...

„Dat noem ik geluk!” riep Paul uit. „hoe maakt u het, meneer Biridon?”

De aangesprokene keek onvriendelijk op van de soep, waaraan hij bezig was. Hij volstond met een nauw merkbaar knikje en wijdde zich vervolgens weer aan zijn culinaire geneugten.

De vice-consul deed, alsof hij het weinige enthousiasme, waarmede Biridon hem begroette, niet had opgemerkt.

„Hebt u er wat op tegen, dat we bij u komen zitten?” vroeg hij. Hij wachtte het antwoord niet af, doch schoof al een stoel terug. „Mag ik u voorstellen: monsieur Duparc, een onzer jongste sterren aan den schilderhemel — monsieur Biridon, eigenaar van hotel Impérial.”

Florian wierp zijn vriend een snellen blik toe. Deze was na de kennismaking onverstoortbaar gaan zitten en begon het menu te bestudeeren.

In het middaguur was het Italiaansch restaurant van Giovanni meest geheel bezet en Paul en Florian waren, na bijna een ronde door de zaal te hebben gemaakt, terechtgekomen in een hoek, waar een heer alleen aan een tafeltje zat. Dichterbij gekomen, had Paul den hoteldirecteur herkend.

De Nederlander had zijn keuze gemaakt en zijn bestelling opgegeven en keek achteloos de zaal rond. Giovanni was beroemd om zijn keuken, om welke reden hij onder zijn gasten de meeste fijnproevers van Parijs kon tellen. Zijn inrichting werd door de fine fleur van de Fransche hoofdstad bezocht; Paul herkende verschillende leden van het corps diplomatique, die hij met een korte buiging groette.

Florian ving een knipoogje van zijn vriend op.

„Ik ben blij,” sprak hij, „dat ik met monsieur Biridon heb kunnen kennismaken. In hotel Impérial is toch die geheimzinnige geschiedenis voorgevallen, waarvan je me hebt verteld?”

„Dat heb je goed onthouden,” antwoordde Paul onschuldig. „Tja, dat was een nare geschiedenis, maar gelukkig zal er nu gauw een einde aan komen.”

„Zoo?” deed de artist belangstellend. De kellner had hun soep geserveerd. Florian roerde er even afwezig in en vervolgde dan: „Is de moeder terecht?”

„Nog niet,” antwoordde Paul, „doch ik weet nu, dat het geen zuivere zaak is. De behanger is gevonden, je weet wel,

„Peridon” schuimbelletjes dringen de kleinste holten binnen!

OP! - Naar de onbereikbare plaatsen!

Groote schuimbellen zijn ongeschikt: zij hebben afgedaan!

Met Castella reinigt U eindelijk de

“ONBEREIKBARE PLAATSEN”

Normale tandpasta's kunnen wel schuimen, maar kunnen met hun te groote schuimbellen niet in de kleinste gebitsholten dringen. Castella Tandpasta vormt, onder den invloed van het ingrediënt Peridon, microscopisch kleine schuimbelletjes, die overal doordringen en geen „onbereikbare plaatsen” kennen. Zie de afbeeldingen hiernaast!

Voor nieuwe tube willekeurige oude met dop inleveren!

Castella schuimende TANDPASTA **35°**

WEER ZOO'N GOED DOBBELMAN - PRODUCT!

KNIPT DEZE ANNOUNCE UIT!

Regenereer Uw gelaatshuid!

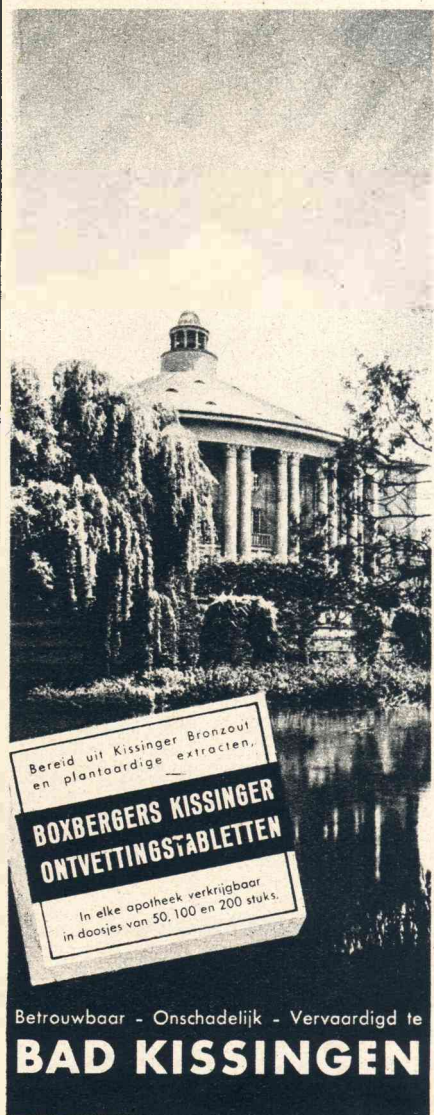
De Wetenschap bewijst, dat door regeneratie Uw gelaatshuid jeugdige charme en frischeheid verkrijgt en behoudt. Regenereer dus Uw huid: ontdeed haar van alle lastige ongerechtigheden zooals meeëters, kraaienpootjes, etc. Profiteer van een schitterende ontdekking der Moderne Dermatologie. Gebruik Muriel May's Schoonheidsmasker. Vanaf de allereerste toepassing verkrijgt U een stralende en natuurlijke teint. Neem proef en haal nog vandaag een sacht. — Laat Uw handelaar deze annonce zien!

MASQUE DE BEAUTÉ

Muriel May

In alle goede zaken!

Het Ideale Huidverjongingsmiddel

Bereid uit Kissinger Bronzout en plantaardige extracten.

BOXBERGERS KISSINGER ONTNETTINGSTABLETTEN

In elke apotheek verkrijgbaar in doosjes van 50, 100 en 200 stuks.

Betrouwbaar - Onschadelijk - Vervaardigd te

BAD KISSINGEN

BELANGRIJK BERICHT

Ingevolge een herziening van den omvang der geïllustreerde bladen, welke in verband met de huidige ongunstige papiersituatie dringend noodig is gebleken, is de omvang van PANORAMA, met ingang van dit nummer, op last van den Secretaris-Generaal van het Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, bepaald op zestien pagina's.

Hoewel dit voor ons blad een totale vermindering van vier bladzijden beduidt, zijn het, dank zij de inkrimping van de advertentiëruimte met één bladzijde, feitelijk slechts drie redactionele pagina's, welke aan dezen maatregel ten offer vallen.

Het mag overigens vanzelfsprekend heeten, dat wij niets zullen nalaten en ons, zoo mogelijk nog meer dan tot dusverre, zullen inspannen om PANORAMA, door een welverzorgd niterlijk evenzeer als door een voortreffelijken inhoud, zijn reputatie van Neerlands grootste en beste familieblad te doen handhaven. Mogen de trouw en de sympathie onzer lezers ons hierbij tot steun en stimulans zijn!

AW. On die

TWEE letters
komt het aan, zegt

tSchrijverke

Als er **A.W. Faber** op Uw potlood staat, weet U zeker, dat U het beste hebt. Geen puntbreuk (de graphietstaaf is overal even sterk), geen schrijfkrimp, zeer lange levensduur. A.W. Faber - het wereldmerk sedert meer dan 180 jaren. A.W. Faber Castell potlooden No. 9000 in 18 hardtegraden.

AW. FABER
Imp. GEBR. RIKKERS N.V.
AMSTERDAM
's-GRAVENHAGE - ROTTERDAM

Gixu is een uitkomst voor de huisvrouw op vleeschloze dagen, want met Gixu maakt U in een handomdraaien de heerlijkste soepen en smakelijkste krachtige jus!

Om verwarring met andere soep- en jusaroma's te voorkomen hebben wij den naam van onze producten veranderd in **Gixu**.

Kwaliteit en samenstelling blijven ongewijzigd! Ook voor de nog in oude verpakking in omloop zijnde Gixu-producten staan wij volkomen in.

Aromablokjes 6 ct. p. 3 stuks. Jusblokjes voor $\frac{1}{4}$ l. jus 10 ct. p. stuk. Juspasta in vetvrije bekertjes van 50 gram 30 ct. p. st. Soep- en Juspoeder in zakjes van 20 gram voor $\frac{1}{4}$ l. soep of jus 9 ct. p. st.

HANDELMIJ. TROUW & Co. N.V.
KONINGSPLEIN 1 - AMSTERDAM
Fabriek te Maassluis

die dat kamertje heeft opgeknapt, en de portier heeft ook het een en ander losgelaten.

Een onaangenaam geval voor u, monsieur Biridon," richtte hij zich op sympathieken toon tot den directeur.

Biridon keek hem vragend aan.

"Bent u niet bang, dat de reputatie van uw hotel er onder zal lijden?" vervolgde hij. "Ik hoop, dat u me niet al te onbescheiden zult vinden..."

De ander legde mes en vork neer.

"Wat wilt u toch van me?" vroeg hij. "Ik heb u laatst toch al duidelijk gemaakt, dat die affaire mij in het geheel niet aangaat?"

"O, ik meende dat u er tot over de ooren in verweekeld bent!" zei Paul en toen hij opmerkte, dat Biridon een driftig antwoord op de lippen had, voegde hij er aan toe: "Ik wil er alleen mee zeggen, dat u het zich wel móet aantrekken, omdat het immers in uw huis is gebeurd."

De directeur sloeg hem een oogenblik opmerkzaam gade. Wat wist die jongeman eigenlijk?

Paul en Florian aten, zonder zich te laten afleiden, rustig verder. Een moeilijk bedwongen onrust van hun tafelenoot was hun niet ontgaan, en hoe wel zij inwendig trilden van spanning, wisten zij zich zoo te beheerschen, dat de ander daarvan niets kon bespeuren.

Monsieur Biridon was weliswaar het maal met een voorsprong begonnen, doch de beide vrienden waren bijna gelijktijdig met hem gereed.

"Ik ben geen fijnproever in den waren zin des woords," zuchtte Florian met een tevreden gezicht, "maar Giovanni heeft 'n bijzonder plaatsje in mijn hart."

"En dan zijn wijnkelder!" zei Paul enthousiast. "Mag ik u uitnoodigen, monsieur Biridon, een flesch van zijn overheerlijke Chianti met ons uit te drinken?"

"Graag," accepteerde deze welwillend, "als ik dan een volgend maal de gastheer mag zijn."

"U zult uw revanche hebben," beloofde Paul plechtig.

Paul wenkte den kellner.

"In den kelder," zei hij geheimzinnig, "staat in dat schijnbaar vergeten hoekje een rijtje flesschen van de fijnste Chianti, dik onder stof en spinnewebben. Weet je wel?"

Als de heeren zich een grapje permitteerden, kon hij zich wel veroorloven te glimlachen, vond de kellner.

"Haal me er daar eens een van boven," bestelde de Nederlander.

"Werkelijk uitstekend," oordeelde Biridon en bekeek zijn glas met kenners-oog tegen het licht.

"Ik ben blij, dat hij u bevalt," antwoordde Paul. "Wat ik zeggen wil," veranderde hij dan plotseling van onderwerp. "waarom is die Vlaamsche bediende zoo plotseling bij u vertrokken?"

"Ik weet het niet. Waarschijnlijk kon hij zich verbeteren."

"Waar werkt hij nu?"

"Weet ik ook niet. De boekhouder, geloof ik, heeft 't behandeld. Ik bemoei me niet met dergelijke dingen."

"Nee, natuurlijk niet," sprak Paul minzaam. "Het is alleen een eigenaardig toeval, dat iedereen, die, op welke manier dan ook, in de verdwijning van mevrouw Kanterman betrokken is geweest, zich geroepen schijnt te voelen, op slag te verdwijnen! Is u dat ook niet opgevallen?"

Biridon nam een teug en antwoordde onverschillig:

"Och, ik heb daar niet over nagedacht. Het geval gaat geheel buiten mij om."

"U zult toch niet langer willen ontkennen, dat de dames, waarom het hier gaat, werkelijk bij u hebben gelogeed?"

"Het is bewezen, dat zij niet in mijn hotel hebben gelogeed."

"Bewezen hebt u niets! En 'n onbescheiden vraag, meneer Biridon: Waarom laat u zich door uw portier chanteeren?"

Eén moment was de ander niet op zijn hoede.

"Daar krijgt de vent geen kans voor," antwoordde hij kwaad. "Ik..."

"U wilt zeggen: als hij over u praat,

zit hij er automatisch zelf ook in!"

Biridon zag in, dat hij een fout had gemaakt. Hij dronk zijn glas leeg en antwoordde waardig:

"U probeert mij te vangen met woorden, die ik nooit heb gesproken!"

"Monsieur Biridon," zei Paul met nadruk, "ik geef u de verzekering, dat ik niet zal rusten, voordat ik dit mysterie geheel heb opgelost. U denkt nu nog tusschen de mazen door te kunnen kruipen, maar dat zal u niet lukken; het net zit al aan alle kanten om u heen. Ik wil niet zoo ver gaan, met u te beschuldigen zelf de hand te hebben gehad in een misdaad, maar dat u iemand probeert te beschermen, iemand, die u misschien in zijn macht heeft, staat voor mij vast."

De hoteleigenaar vergenoegde er zich weer mede, hem vragend aan te kijken.

"Ik ben genoodzaakt u er op te wijzen, dat ik meer weet dan u denkt," vervolgde de jongeman. "En u kunt thans uw positie alleen verbeteren, door alles te vertellen, wat u omtrent deze affaire bekend is. U zelf dwingt me om een ultimatum te stellen: als ik vóór morgenmiddag twaalf uur niet een geteekende verklaring van u heb, waarin u alles hebt vermeld, wat u me tot nu toe hebt verzwegen, zal ik tot maatregelen moeten overgaan. Meer wil ik er niet van zeggen!"

Biridon keek of hij dergelijke taal niet van Paul verwacht had; hij scheen niet onder den indruk te komen van het dreigement. Het was de beleefde en voorkomende hoteleigenaar, die afscheid van zijn vrienden nam, toen zij vertrokken.

Florian keek naar zijn vriend op en vroeg:

"Wat bedoel je feitelijk met die maatregelen, als je morgen niets van hem hebt gehoord?"

"Dat weet ik niet. Het is een gok," antwoordde Paul en aan diens gezicht zag Florian, dat hij er liever niet op moest doorgaan.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK

Het was Louise, die in dit stadium van het onderzoek door puur geluk de volgende gewichtige ontdekking deed.

Haar oom had haar weer eens kunnen overhalen een wandeling met hem te maken, in de hoop, dat de buitenlucht haar wat bleke wangen zou opfleuren. Zij liepen gearmd over den breeden Boulevard Haussman, toen Louise plotseling een verstikten kreet liet hooren en bleef staan, waardoor haar oom genoodzaakt werd haar voorbeeld te volgen.

"Wat is er?" vroeg hij geschrokken.

Louise scheen hevig opgewonden, haar lippen bewogen zich eenige malen geluidloos en eindelijk kon ze enkele woorden stamelen:

"Daar... daar staat de koetsier, die ons naar het hotel heeft gereden!"

Kanterman volgde met zijn oogen de richting, die ze met haar uitgestoken wijsvinger aangaf. Langs het trottoir stonden enkele huurrijtuigen, de koetsiers stonden in een kringetje te praten. Een dezer mannen, den eenigen, die tegenover hen stond, gold Louise's uitroep. De man had er blijkbaar geen erg in, dat hij het voorwerp was van de belangstelling van oom en nicht, want hij praatte rustig door.

"Weet je het zeker?" vroeg hij.

"Ik zou er op durven zweren!" antwoordde het meisje vol vuur. "Ik kan me hem zoo goed herinneren, omdat hij onderweg nogal vaak tegen ons heeft gepraat."

Haar oom stond een oogenblik in twijfel. Als Louise gelijk had, mocht hij den man niet laten glippen, maar daartegenover stond, dat de koetsier misschien een relletje zou schoppen en hij schrok er voor terug, zijn nicht aan een schandaal bloot te stellen.

"Vind je goed, dat ik met hem praat?"

Ze bemerkte zijn aarzeling.

"Ja, doe dat!" drong ze aan. "U hoeft voor mij niet bang te zijn."

Ze liepen op het groepje toe.

Wordt vervolgd

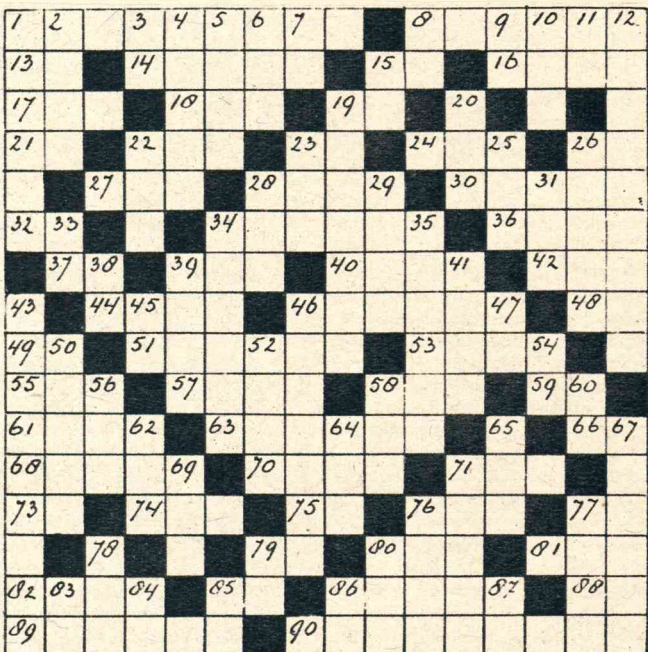
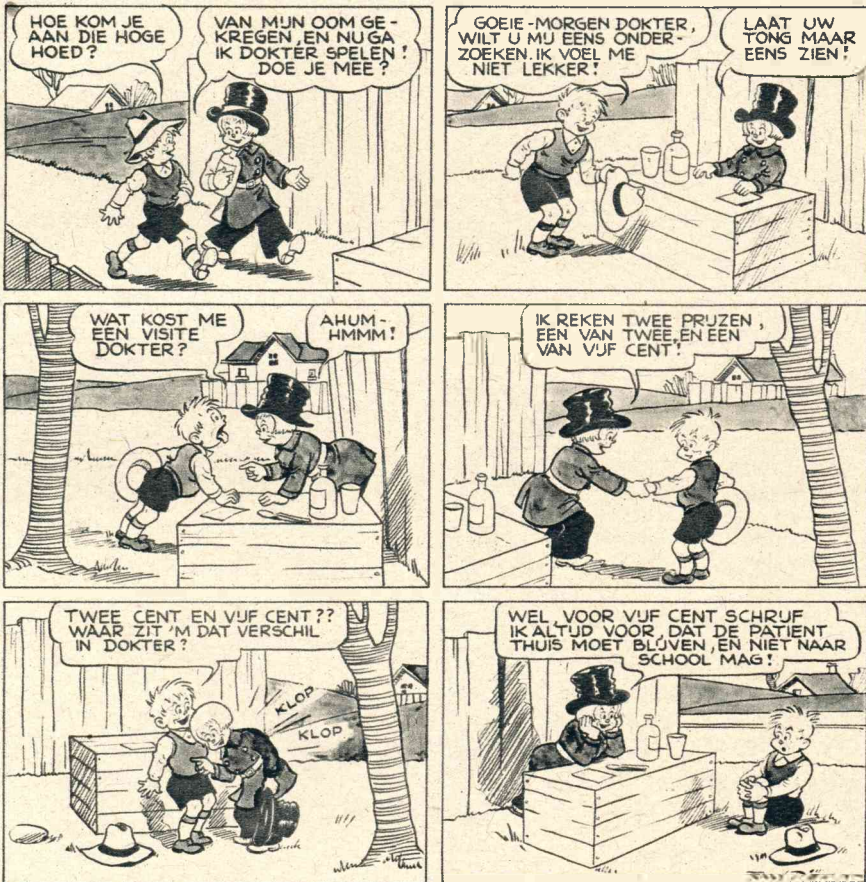
Hij wordt gróót met die B-Q!

B-Q is écht jongens-eten: lekker, niet „flauw“ en oer-gezond. 't Is fijne gortmout en dáárom zoo smakelijk en voedzaam. Binnen 5 minuten gaar!

B-Q

N.V. KONINKLIJKE PELLERIJ „MERCURIUS“
voorheen GEBROEDERS LAAN
WORMERVEER

SJORS SPEELT VOOR DOKTER!

Horizontaal:
 1 soort diert
 8 deel van een plant
 13 voertuig
 14 boozet
 15 zangnoot
 16 Indisch eiland
 17 bevel
 18 voorzetsel
 19 zonnegod
 21 ten slotte
 22 kippenloop
 23 riviertje
 24 lichaamsdeel
 26 zonder titelvermelding
 27 keukengerei
 28 drank
 30 zachte sfeer
 32 godsdienst
 34 water
 36 tijding
 37 reeks

39 deel van schoeisel
 40 rivier in Spanje
 42 herstelplaats
 44 slim
 46 kolom
 48 voorzetsel
 49 in het jaar des Heeren
 51 maat
 53 echtgenoot
 55 paard
 57 deel van Sumatra
 58 wandversiering
 59 eerwaarde vader
 61 vat
 63 verwoesting
 66 herkauwer
 68 vat
 70 heilige slang
 71 hoofddeksel
 73 bergplaats
 74 bereider
 75 riviertje

2 delfstof
 3 nasceinen
 4 delen van het huis
 5 voedsel opnemen
 6 opening
 7 voegwoord
 8 zangnoot
 9 getij
 10 toiletartikel
 11 maat
 12 overblijfsel
 15 familielid
 19 betrekking
 20 insecteneter
 22 weinig
 23 lidwoord
 25 drank
 26 lichaamsdeel
 28 getemd
 29 versleten
 31 ondiepte
 33 vreemde munt
 34 hoofdbewerker
 35 dal
 38 vluchtig
 39 kleedingstuk
 41 weefsel
 43 lijder
 45 en anderen
 46 particulier
 47 eerwaarde heer
 50 vroeger parlement
 52 geestdrift
 54 bijwoord
 56 hengeldeel
 58 rivier in Spanje
 60 rivier in Italië
 62 opening
 64 Turksche titel
 65 afsluiting
 67 nagel
 69 kleedingstuk
 71 deeg
 76 kleedingstuk
 77 verzoek
 78 belemmering
 79 stad in de oudheid
 80 straf
 83 zangnoot
 84 zangnoot
 85 voorzetsel
 86 losplaats
 87 voegwoord

Verticaal:
 1 kwaadsprekerij

Oplossing vorig nummer: kam, das, kheadive, ore, os, hier, z, pedel, neen, de, er, doel, sol, zin, rood, mi, en, bord, kolom, v, soep, vloot, a, e, epos, koor, d, Niger, hark, te, el, berk, dor, pal, veen, Hera, om, hert, dof, k, koen, marine, e, keer, rem, let, remise, rite, els.

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad, verschijnt Donderdags. Hoofdredacteur: J. A. M. Douwes, Heemstede. Plaatsvervanger: W. N. Stuifbergen, Haarlem. Verantwoordelijk voor de advertenties: W. H. van Baarle, Overveen. Druk en uitgave: N.V. Drukkerij De Spaarnestad, Haarlem.

Abonnementsprijs 13 cent per week; per kwartaal f 1.69, franco per post f 1.80 per kwartaal bij vooruitbetaling; losse nummers 16 cent. (Prijsverhoging toegestaan door het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart onder nr. 17796 N.P. d.d. 23 April 1941.) Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. Bureau's: HAARLEM: Nassaulaan 51, Telef. Int. 13866, Giro nr. 142700. AMSTERDAM, Singel 263, Telefoon Interc. 33170. Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Provenierssingel 27, Telef. Int. 47133, Giro nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telef. Int. 111666, Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142, Telef. Int. 13473, Giro nr. 149597. ENSCHEDE, Oldenzaalschestraat 56, Telef. Int. 2188, Giro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plein 42, Telef. Int. 24825, Giro nr. 383772. 's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Int. 4286, Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20, Telef. Int. 5851, Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5, Telef. 81.

De vrouw in het beroep

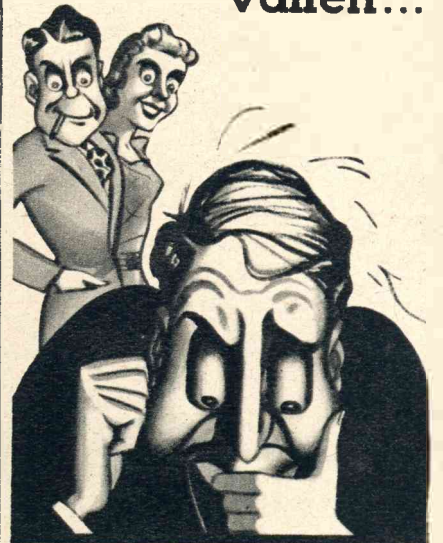
moet altijd op haar post zijn. „Verloren dagen” zijn in het moderne beroepsleven niet meer te tolereren. Dit probleem uit vroegere tijden is echter voorgoed opgelost, want de moderne vrouw waardeert de moderne Camelia-Hygiëne, die haar zekerheid, onvermoeidheid en absolute bescherming geeft.

Camelia

het betrouwbare verband

Nederlandsche Camelia Mij. N.V.
 Amsterdam-G., Keizersgracht 453

Als de Haren vallen...

Maar zoover mag het niet komen.

Bij de eerste teekenen van Roos moet u al „Andrépétrole” gaan gebruiken. Dan bestrijdt u Haaruitval meteen.

'n Dagelijksche massage met enkele druppels is voldoende. Wacht niet tot het te laat is!

De flacon van f1.25 is genoeg voor een kuur van 6 weken. In alle goede zaken verkrijgbaar.

Een product

Andrépétrole

van „Andrélon”

“ANDRÉLON” • BODEGRAVEN

Op Nova Zembla vond men scheepsbeschuit

afkomstig van de mannen die er overwinterd hadden. Maar de Krick-Kracks, de echte Oud-Hollandsche honingkoekjes, die Barendsz en zijn mannen hadden meegenomen, vond men niet. Geen wonder: die waren het eerst opgegeten! Eeuwenlang is het originele recept van die fijne, croquante Krick-Kracks bewaard gebleven. Peijnenburg bakt ze... minder dan we zouden willen, maar ná de oorlog weer volop!

PEIJNENBURG'S
 KOEKFABRIEKEN
 GELDROP

WW B/42

Een fractie in een...
 Opbouw Calcium Pepermunt
 Echte pepermunt met kalkvoedsel extra.
 Nieuwe verpakking. Oude kwaliteit.

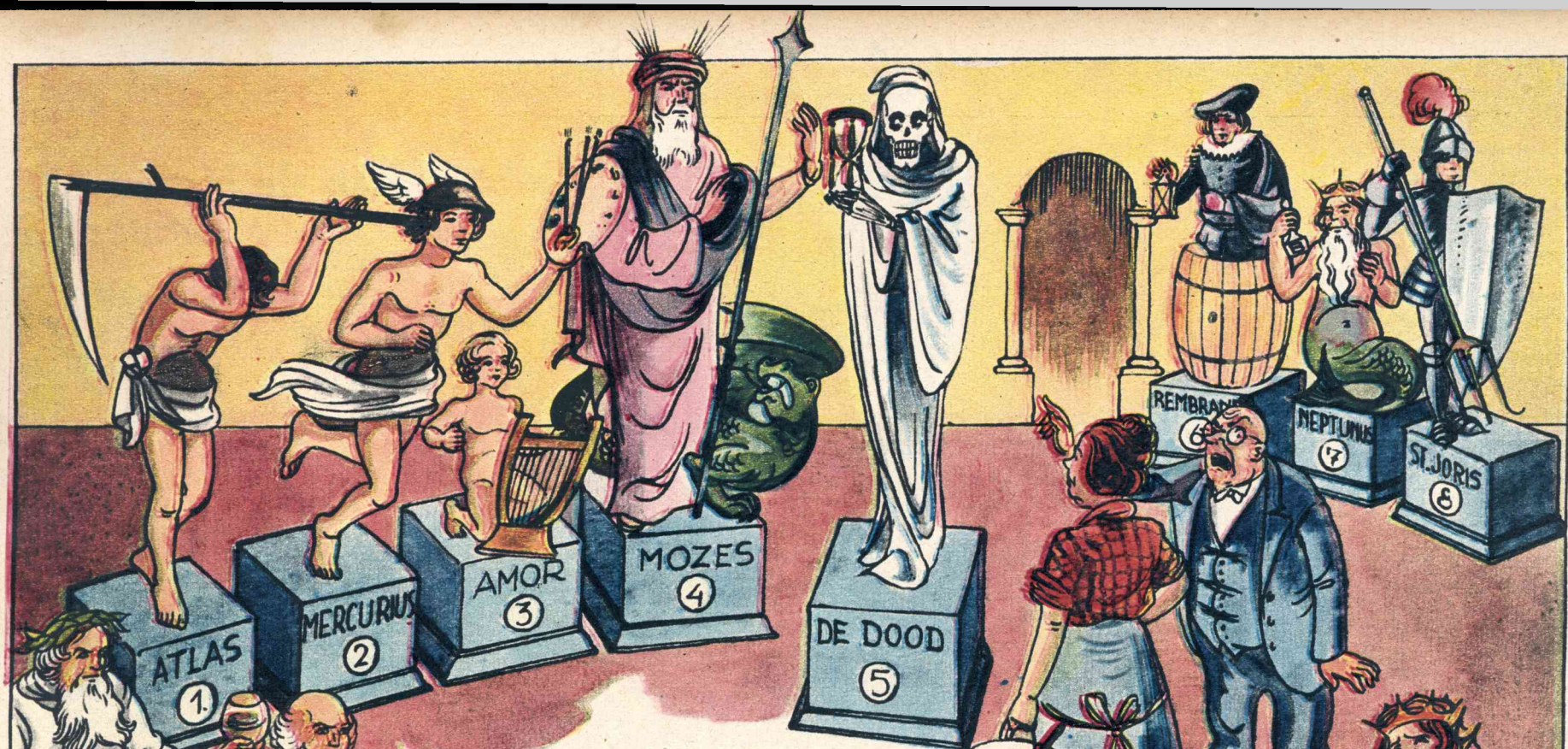
Wetenschappelijk samengesteld.

10

OPBOUW
 CALCIUM-PEPERMUNT

Verkrijgbaar bij erkende drogisten.

PEPPERMINT AND PHARMACEUTIC WORKS - VLAARDINGEN

ONZE GROOTE PAASCH PRIJSVRAAG

Schoonmaak in het wassenbeeldenmuseum

Schoonmaak is erg, heel erg, maar schoonmaak in een wassenbeeldenmuseum is zooiets als een ramp. Bezie de voorstelling op deze bladzijde en besef dan de wanhoop van den radeloozen directeur, die met zulke gevolgen zit opgescheept.

Wat is er gebeurd? De werkster heeft een der afdelingen van het museum een goede beurt gegeven. In deze afdeling bevinden zich vijftien beelden, genummerd 1—15, van personen uit de geschiedenis of de fabelleer. Elk van deze personen wordt gewoonlijk afgebeeld met bepaalde attributen of bijbehorende voorwerpen, zooals bijvoorbeeld Sinterklaas volgens de traditie wordt voorgesteld met een staf, een mijter en soms nog met een kuip met drie kinderen. Echter, de werkster heeft de bijbehorende voorwerpen van de vijftien beelden verwisseld, zoodat Atlas nu een zeis torst in plaats van de.....; Laurens Janszoon Coster draagt de steenen tafelen, die eigenlijk in de handen hooren van..... enz. enz.

Onze vraag luidt nu: Wat moet er gebeuren, om elk der beelden weer in het rechtmatig bezit van zijn eigendom te brengen? Bij het beantwoorden van deze vraag redeneere men als volgt:

Bij beeld 1 behooren de attributen van beeld
Bij beeld 2 behooren de attributen van beeld
Bij beeld 3 behooren de attributen van beeld
enz. enz.

Men schrijve deze lange zinnen echter niet op, men geve alleen de twee nummers van elken zin op, gescheiden door een streep.

Bijvoorbeeld: 1—8
2—13
3—9 enz. enz.

(Beteekent dus: Bij beeld 1 behoort het attribuut van beeld 8.

Bij beeld 2 behoort het attribuut van beeld 13.

Bij beeld 3 behoort het attribuut van beeld 9, enz.)

Het komt dus hier op neer, dat men de nummers van 1—15 onder elkaar schrijft en dat men achter elk dezer getallen het bijpassende nummer voegt.

Antwoorden verzende men als briefkaart, onder motto „Prijsvraag”, aan een der volgende adressen: REDACTIE PANORAMA, Singel 263, AMSTERDAM; Provenierssingel 27, ROTTERDAM; Stationsweg 95, 's-GRAVENHAGE; Biltstraat 142, UTRECHT; Oldenzaalschestraat 56, ENSCHEDE; Nieuwe Plein 42, ARNHEM; Stationsweg 27, 's-HERTOGENBOSCH; Stationsstraat 20, MAASTRICHT; Badhuisstraat 5, VLISSINGEN.

DE VOLGENDE PRIJZEN WORDEN UITGELOOFD:

Een eerste prijs van f 100,—
Twee prijzen van f 50,—
Vier prijzen van f 25,—
Vijf prijzen van f 10,—
Twintig prijzen van f 5,—
Honderdttwintig prijzen van f 2,50

In totaal derhalve 152 geldprijzen met een gezamenlijke waarde van f 750,—.

Voorts tweehonderdvijftig waardevolle luxe- of gebruiksvoorwerpen, als luxe-postpapier, vierkleuren-vulpotlooden, zilveren vulpotlooden, sleutelkettingen, bonbonnières, sierkurken enz. enz. tot een totale waarde van f 500,—.

Te zamen dus meer dan 400 prijzen met een totale waarde van f 1250,—.

Verzuim dus vooral niet de Paaschprijsvraag op te lossen!

